

Varno. Gospodarno. Lokalno.

SLS

Slovenska ljudska stranka

Pr(a)va izbira

www.sls.si

Čas je, da izpeljemo
družbeno tranzicijo.

Čas je, da postanemo
v vsem dobri gospodarji.

Čas je, da prisegamo
na lokalno kakovost.

Čas je, da okolju
ponudimo zelene rešitve.

Čas je, da korenito
prevetrimo šolski sistem.

Čas je, da kot narod
močnejše krepimo lastno
identiteto.

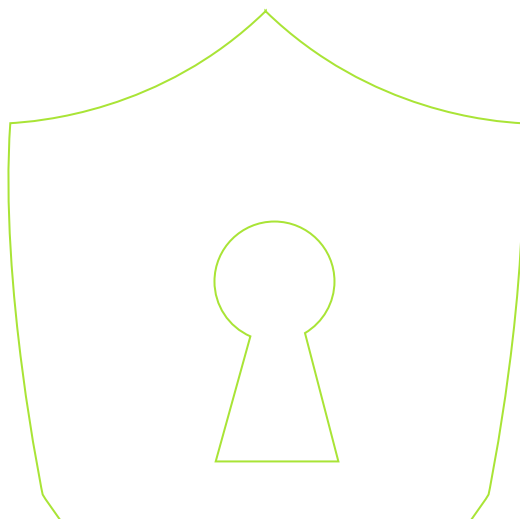
30
let

ODPRAVIMO

**1000
NEUMNOSTI.
NEUMINOSTI.**

Kazalo

SPREMNA BESEDA	06
30 ZAVEZ ZA 30 LET	08
ZAKAJ JE SLS PRVA IN PRAVA IZBIRA?	12
ŽELIMO SI PRODORNO IN UREJENO SLOVENIJO	13
Gospodarstvo	13
Zdravstvo	16
Javne finance	19
Kmetijstvo	21
Sociala	24
Trg dela	25
Kultura	28
Šport	28
Razno	29

PROGRAM SLS »Za višjo kakovost bivanja in več odločanja«	31
Uvod	31
1. del: SLOVENIJA PRED NOVIMI IZZIVI	34
Čas je, da izpeljemo družbeno tranzicijo.	34
Čas je, da postanemo v vsem dobri gospodarji.	35
Čas je, da prisegamo na lokalno kakovost.	38
Čas je, da okolju ponudimo zelene rešitve.	40
Čas je, da korenito prevetrimo šolski sistem.	42
Čas je, da kot narod močnejše krepimo lastno identiteto.	45
Čas je, da sooblikujemo aktivno in odgovorno družbo.	46
Čas je, da prepoznamo dodano vrednost znanja.	48
Čas je, da zahtevamo od države najboljši servis.	49
Čas je, da sistemsko poskrbimo za večjo konkurenčnost in produktivnost.	53
Čas je, da preventivno naredimo več za zdravje in dobro počutje.	56
Čas je, da zagotovimo večjo socialno varnost za vse, zlasti najbolj ranljive.	58
Čas je, da vpeljemo lasten model kroženja znanj, kompetenc in ljudi.	60
Čas je, da pospešimo razvoj regij in zmanjšamo vse večje razlike med njimi.	61
Čas je, da udejanjimo suvereno in bolj odločno zunanjo politiko.	63
Čas je, da poglobimo etični dialog skozi široko in odprto družbeno razpravo.	64
2. del: V KAKŠNI EVROPSKI UNIJI IN SVETU SI ŽELIMO ŽIVETI?	65
EU – unija vrednot	65
Slovenija v globalizirani Evropi in svetu	66
Ekonomska in monetarna unija	66
EU v službi svojih državljanov	67

Spremna beseda

“Ni vsaka dobljena bitka že zmaga.”

Spoštovani članice in člani SLS,
simpatizerji in prijatelji, podporniki in
kandidati!

Pred nami so nove volitve in z njimi, zlasti za SLS, zahtevni in drzni izzivi o tem, kako in s čim nagovoriti slovenske volivke in volivce. SLS se bo vrnila v parlament le z Vašo pomočjo in podporo. V SLS želimo povrniti glas ljudi za govornico hrama demokracije, saj smo prepričani, da se skriva eden ključnih problemov naše družbe, kot je vse večja politična apatija, prav v odtujenosti in ozkosti interesov večine političnih strank oz. nastajajočih instant iniciativ. Smo stranka, ki je pomladila svoje vrste in posodobila programske zaveze prav po meri ljudi in za ljudi. Smo ljudska stranka v polnem pomenu besede.

V nadaljevanju Vam namesto všečnih volilnih obljub predstavljamo naše ključne programske usmeritve, jasne politične ambicije, odgovorne in etične zaveze, predvsem pa konkretne rešitve za prihodnost Slovenije in lepše življenje nas vseh. Slovenija ni samo Ljubljana, če preprosto strnemo ključno poanto naših dolgoletnih političnih prizadevanj ter sveže stkanega partnerstva z mnogimi aktivnimi in odgovornimi državljani.

Hvala Vam za številne predloge sprememb, pozitivne kritike in spodbudne besede upanja in zaupanja.

Ni vsaka dobljena bitka že zmaga, Vam povem iz izkušenj. Za mnoge so volitve končni cilj, a ne za SLS. Mi si želimo konkretnih pozitivnih sprememb, ki bi jih bili deležni vsi. Čim prej in čim dlje v tem aktivnem razvojnem procesu.

V SLS vemo, kam gremo.

Kaj pa Vi?

SLS je prav zato moja prva in prava izbira. Vabim Vas, da se udeležite volitev 3. junija in nam zaupate svoj glas.

Hvala in vse dobro vam želim,
Mag. Marko Zidanšek,
predsednik SLS

SLS
Slovenska ljudska stranka
Pr(a)va izbira

Pr(a)va izbira

SLS se vrača
v parlament

Slovenija ni
samo Ljubljana

Zagovarjamo
zdravo kmečko
pamet

 Varno.
 Gospodarno.
 Lokalno.

Brez SLS ni desnosredinske vlade

Višja dodana vrednost
za višje povprečne
plače

Konkretna politika
v službi ljudi

Brez
nepotrebnih
domačih nalog

Vrnimo ukradene
kmečke pokojnine

Pametne vasi za
pridne ljudi

SLS je edini pravi
branik kmetijstva in
podeželja

Sproščena in odprta
družba – sožitje
generacij

Ugodnejša kmetijska nafta

Dela na cesti le ponoči in izven sezone

Dober gospodar

Znižajmo DDV na
predkrizno raven

Prepoved
proizvodnje
halal hrane

Odpravimo 1000 birokratskih neumnosti

Brez novih
ilegalnih
migrantov

Socialni transferji le tistim, ki
dokažejo znanje slovenskega jezika

Vrnimo pokojnine na
80% povprečne plače

Brez prehitevanja tovornjakov

Smo za preklic sankcij z Rusijo

Ločimo javno in
zasebno zdravstvo
– nič več čakanja v
vrstah

Nobenih novih davkov

Najmanj 100 novih poštних poslovalnic
na podeželju

Državna kmetijska
zemljišča kmetom

Jasne vrednote
in trdna stališča

Ukinjamo drobni tisk v
zavarovalniških pogodbah

Nočemo nepremičninskega davka

SLS

Slovenska ljudska stranka

Pr(a)va izbira

ODPRAVIMO
1000
NEUMNOSTI.

Sobivamo
VARNO

Znamo
GOSPODARNO

Delujemo
LOKALNO

1. Zahtevali bomo odgovorno delovanje politike, **ki bo branila interese, pripadnost in celovitost Slovenije**, da bodo naši otroci še sploh imeli suvereno državo.

2. Slovenska družina bo znova postala osnova naše družbe. Z davčnimi razbremenitvami družin in vzpodbudami za nova rojstva bomo **ustavili izumiranje Slovencev**.

3. Vsakemu posameznemu državljanu bomo omogočili, da poskrbi za **lastno socialno varnost**. Upokojencem bomo **povrnili ukradene pokojnine**, ki so plod njihovega preteklega dela.

4. Zagotovili bomo več in boljša delovna mesta, ki bodo omogočala **kakovostno življenje in evropsko primerljiv standard** vsakemu državljanu, ne glede na spol in starost.

5. Vzpostavili bomo **celotno in kakovostno zdravstveno oskrbo**, ki bo vsakemu državljanu takoj dosegljiva.

1. V Sloveniji bomo uveljavili **pošteno gospodarstvo**. Na vodilna mesta v podjetjih v pretežno državni lasti bomo imenovali sposobne ljudi z znanjem in rezultati, ki bodo k uspehu spodbujali tudi druge.

2. Spodbudili bomo uporabo sodobnih tehnologij in delo davčno razbremenili. S tem bomo zagotovili višjo dodano vrednost in boljše delovne pogoje, da bodo Slovenci doma prejeli enako **plačilo za enako delo kot v tujini**.

3. Z dohodninsko reformo in razvojno kapico bomo znižali davke in v zakonodaji ukinili mnoge neumnosti s tem pa vzpostavili **prodorno gospodarsko okolje**, ki ga podjetja in zaposleni že predolgo čakajo.

4. Preuredili bomo dosedanj šolski sistem, da bo usklajen s trgom dela in bolj prijazen do vseh udeleženi. Tako bo lahko ustvarjal **srečne, odgovorne in takoj zaposljive odrasle osebe**.

5. Skrajšali bomo sodne postopke in zagotovili **enako obravnavo za vse**. Zaščitili bomo upnike, zagotovili redno plačevanje socialnih prispevkov in ukinili nedotakljivost sodnikov.

1. Dobre prakse na lokalni ravni bomo prenesli na državno raven. Pametne vasi bodo model uspešnega lokalnega povezovanja, združništvo pa učinkovit model poslovnega povezovanja. **Tradicija in modernost z roko v roki**.

2. Uredili bomo **status družinskih kmetij** in poskrbeli za trajnostni razvoj slovenskega podeželja. Dvignili bomo raven in kakovost življenjskega standarda vseh državljanek in državljanov. Prisegamo na lokalno kakovost.

3. **Nagradili bomo prostovoljce**, zlasti gasilce, in jim podelili poseben status, ki v razumni meri omogoča, da se njihovo delo upošteva kot pripravništvo.

4. Vzpostavili bomo **privlačno bivalno okolje**, ki bo za mlade bolj zanimivo kot tujina. Mladim bomo omogočili, da se razvijajo, osamosvojijo in ustvarijo lastno družino. S tem bomo zmanjšali beg možganov iz Slovenije.

5. Zagotovili bomo, da bo **podeželje dobilo vso ustrezno infrastrukturo** (pošto, upravno enoto, zdravnika, šolo, javni promet ...) in možnosti, ki jih imajo mesta.

ZAKAJ JE SLS PRVA IN PRAVA IZBIRA?

SLS je stranka pravih vrednot in trdnih temeljev. Imamo jasne zaveze – sobivamo VARNO, znamo GOSPODARNO, delujemo LOKALNO. Verjamemo, da bo naš program dobrega gospodarja, ki ga udejanjamo tudi pri vodenju stranke, prepričal marsikoga. To so poudarki, v katere verjamemo kot močna ekipa, ki se je dokazala na lokalnem nivoju in širše tudi v evropskem. Lokalne skupnosti in njihovi nosilci uživajo pravo politično podporo, saj jim je uspelo prepričati okolje, da povezujejo in delujejo v njihovem skupnem interesu. Številni župani ter svetniki iz vrst SLS imajo konkretne pozitivne izkušnje ter tudi z dejanji podprte rezultate svojega dela, na katere smo ponosni tudi v SLS. Ta lokalni vidik želimo uveljaviti tudi na nacionalni ravni.

V programu smo zapisali, da bomo varovali naše meje, krepili pripadnost Sloveniji in terjali odgovornost politike do prihodnjih generacij. Za socialno varnost bomo poskrbeli ne le na papirju, ampak tudi v dejanjih, prizadevali si bomo za ustvarjanje razmer za varno, prijetno in kakovostno

življenje ter sobivanje vseh generacij. Zahtevali bomo kakovostno zdravstveno oskrbo, dobro in pošteno plačano zdravstveno osebje ter vsem enako in hitro dostopne zdravstvene storitve. Dovolj nam je korupcije in elitizma, zato bomo ustvarjali vitkejšo in bolj transparentno državo, ki bo servis državljanom. Razbremenili bomo plače v korist delavcev, znižali davke in prisluhnili zahtevam slovenskega gospodarstva, upokojencem pa zagotovili dostojne pokojnine. Posodobili bomo zastarel šolski sistem, odpravili domače naloge in opolnomočili družbo z znanji in veščinami prihodnosti. Ker prisegamo na lokalno kakovost, bomo uredili status družinske kmetije, poskrbeli za starejše, ki kmetijo predajo naslednikom, in za trajnostni razvoj slovenskega podeželja. Prečistili in pomladili smo svoje vrste, imamo zgledno urejeno finančno poslovanje, dober program in številčno ekipo.

Dovolj razlogov, da nam bo skupaj uspelo! SLS je prva in prava izbira.

SLS bo kot dober gospodar naredila red tam, kjer ga najbolj potrebujemo. Razsipna državna uprava, visoke obremenitve gospodarstva in nesmiselne birokratske zahteve so dnevno dejstvo. To niso zgolj prazne besede, temveč so plod izkušenj

in znanj širše SLS-ove ekipa: 31 županov, več kot 400 občinskih svetnikov, 7 državnih svetnikov, številni gospodarstveniki, zdravniki, učitelji, delavci, prekarci in ne pozabimo v luči pregretih mednarodnih še zlasti evropski poslanec.

Pridruži se nam na tej poti, izberi SLS in pomagaj Sloveniji, da postane boljša in uspešnejša za vse.

SLS
Slovenska ljudska stranka
Pr(a)va izbira

ŽELIMO SI PRODORNO IN UREJENO SLOVENIJO

1. GOSPODARSTVO

Ključne reforme za ohranjanje pozitivnih gospodarskih kazalcev

1. Vsestranske spodbude za rast dodane vrednosti na zaposlenega.
2. Davčna razbremenitev dela.
3. Raziskovalni in inovacijski dejavnosti bomo namenili dodatna sredstva. Investicije podjetij v tehnologije prihodnosti (AI, robotika itd.) bomo dodatno davčno stimulirali.

4. Uvedli bomo prožnejšo delovno-pravno zakonodajo.
5. V podjetjih v pretežno državni lasti bomo v individualne pogodbe nadzornih svetov in uprav vnesli ciljne zahteve o rasti dobička, dodane vrednosti na zaposlenega in zaposlenosti. Nedoseganje teh ciljev bo imelo za posledico krivdno razrešitev.
6. Popravili bomo insolvenčno zakonodajo, tako da bomo primarno zaščitili upnike in ne dolžnika. Prepozen začetek stečajnega

Pr(a)va izbira

postopka, ko vseh upnikov ni več možno ustrezno poplačati, bomo okarakterizirali kot goljufijo.

Ukrepi za omilitev morebitne prihodnje krize, ki sledi vsaki konjunkturi

Po naših in analizah nekaterih mednarodnih institucij bo prišlo do novega kriznega obdobja v roku od 8. do 10. let. Da bi omilili poledice kriznega obdobja, bomo:

1. pospešili tehnološki razvoj;
2. Sloveniji zagotovili konkurenčne in zadostne človeške vire. Prizadevali si bomo, da bodo v tem času človeški viri postali glavna konkurenčna prednost slovenskega gospodarstva;
3. investicije v infrastrukturo bomo dvignili na okrog 6 odstotkov BDP, od tega 3,5–4 odstotke iz državnega proračuna;
4. javni dolg bomo vrnili v maastrichtske okvire.

Ukrepi za zniževanje stroškov dela

1. Delo bomo davčno razbremenili (dohodnina).
2. Pospešili bomo tehnološki razvoj in dvignili dodano vrednost na zaposlenega.
3. V podjetjih v pretežno državni lasti bomo zahtevali boljše vodenje.

Zniževanje administrativnih ovir, ki dušijo predvsem mala podjetja

S kampanjo Odpravimo 1000 neumnosti smo dobili številne odzive ljudi, kako bi lahko odpravili administrativne ovire. Preučujemo jih in predloge bomo skušali v največji možni meri upoštevati.

Poleg tega bomo uvedli pavšalne davke (sistem pavšalne obdavčitve) za mikro podjetja. Višina pavšalnih davkov bo tesno povezana s številom zaposlenih v posameznem mikro podjetju. Mikro podjetje z več zaposlenimi za nedoločen čas bo imelo nižji pavšalni davek, kar bo pomenilo spodbujanje zaposlovanja.

Pomanjkanje kvalificirane delovne sile v Sloveniji

Prednost v prizadevanjih za zaposlitev kadrovskega primanjkljaja je treba dati državljanom Slovenije in Slovencem po svetu, ki bi se bili pripravljene vrniti v Slovenijo. Primarna naloga države je tako vzpostaviti spodbudno poslovno okolje, ki bo delovalo kot ključen motiv za vrnitev nujno potrebnega in visoko izobraženega kadra. Tudi razmerje med socialno pomočjo in trenutnimi plačami je prenizko, zato brezposelni niso motivirani za delo. Več pozornosti je potrebno nameniti izobraževanju oz. prekvalifikacijam brezposelnih ter nadomestila za brezposelnost opredeliti tako, da bodo resnično namenjena samo aktivnim iskalcem zaposlitve. Zavod za zaposlovanje RS bomo preoblikovali v agencijo za delo. Agencija za delo bo v zameno za izplačilo nadomestila za brezposelnost postala začasni delodajalec in za določen čas posojala delavce podjetjem. Kasneje se delavci ob uspešnem preskusnem delu in pridobitvi trajnejšega posla lahko prezaposlijo v

podjetje. Prek agencije za delo se bo uredilo tudi delo prejemnikov nadomestil za brezposelnost, ki bo obvezno za tiste, ki so za delo sposobni.

Privatizacija NLB

Strinjamo se s privatizacijo NLB, ker je ta odločitev že sprejeta in v fazi postopka pred Evropsko komisijo. Terjamo pa odgovornost tistih, ki so poslovanje NLB pripeljali čez rob in ki so od dokapitalizacij slovenskih davkoplačevalcev kovali lastne dobičke oz. nagrade za poslovno uspešnost, namesto da bi banko sanirali kot odgovorni gospodarji.

Privatizacija Telekoma in drugih državnih podjetij

Podpiramo prodajo Telekoma kot operaterja. V državni lasti pa bomo zadržali vso njegovo infrastrukturo. Podpiramo privatizacijo družb, ki ne predstavljajo infrastrukture (ceste, železnice, komunikacija itd.). S tem želimo zagotoviti svobodno gospodarstvo in enakopravnost vseh subjektov na trgu. Verjamemo, da smo tudi Slovenci lahko

dobri gospodarji v teh podjetjih, zato velik poudarek namenjamo izboljšanju upravljanje podjetij in jasnim ter merljivim ciljem, ki jih bodo nadzorni organi postavili poslovodstvu.

2. ZDRAVSTVO

Primerjave z razvitimi državami kažejo, da nameni Slovenija za zdravstvo bistveno manj denarja po prebivalcu kot razvitejše države

Zato bomo v SLS dolgoročno, v dveh mandatnih obdobjih, uskladili prispevke in stroške. V prehodnem času bomo, tako kot sedaj, razliko med stroški in izdatki krili iz proračuna, pri čemer naj bi se obremenitev proračuna linearno zmanjševala.

Težava je tudi neučinkovito oz. neustrezno upravljanje zdravstvenih ustanov v Sloveniji. Sredstva v zdravstvu bi bila mnogo bolj optimalno koriščena, če bi bila upravljana na avstrijski način. Tam z bolnišnicami upravljajo strokovnjaki iz vodenja – uspešni managerji, ustanov pa ne gradijo ministrstva, ampak namenska podjetja z zato kvalificiranimi strokovnjaki, ki jih gradijo po evropsko primerljivih cenah. Tudi samo poslovanje bolnišnic se zlahka primerja z ustanovami

v tujini. Ogromno rezerv je še pri skupni (centralizirani) nabavi materialov.

Več zavarovalnic za obvezno zavarovanje

V zdravstvu bomo zagotavljali tako pluralnost ponudbe zdravstvenih storitev kot tudi zdravstvenih zavarovalnic. Zavedamo se, da monopoli škodujejo dostopnosti in kakovosti uslug, zato je konkurenca in večja ponudba pri zavarovanjih, ki dopolnjujejo osnovno, nujna.

Ukinitev dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja

Ukinitev dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja podpiramo, vendar je potrebno na novo postaviti košarico storitev, ki jih krije osnovno zavarovanje. Glede na to, da so pravice, ki izhajajo iz osnovnega zavarovanja,

za vse enake, mora tudi tu pri določenem znesku obstajati določena kapica. Vsekakor pa je na to področje treba pripeljati več ponudbe in več možnosti za zavarovance.

Skrajšanje čakalnih vrst v zdravstvu

Čakalne dobe bi skrajševali na več načinov. Prvič z reorganizacijo sedanjega zdravstvenega sistema (prehod iz zavodov v podjetja v javni lasti), drugič z reorganizacijo zdravstvenega sistema bo zdravstveno osebje izstopilo iz plačnega sistema javnih uslužbencev, tretjič na osnovi enakopravnosti vseh subjektov na trgu bomo omogočili rast privatnega sektorja in četrtič zdravstveni blagajni bomo zagotovili dovolj sredstev, da plačila ne bodo vzrok za čakalne vrste.

Ukrepi, da slovenski zdravniki ne bodo odhajali iz Slovenije

Njihovega odhajanja ne moremo popolnoma preprečiti. Potrebno pa je ustvariti pogoje, da se bodo vračali in da bodo tudi nekateri tuji zdravniki imeli interes za delo v Sloveniji.

Bistveni ukrepi za doseganje tega cilja so: večja ekonomska svoboda zdravnikov, boljša organiziranost zdravstvenega sistema, ki bo objektivno boljšim omogočila ustrezna napredovanja, manjša davčna obremenitev dela in zagotovljeno plačilo za opravljene storitve. Glede na to, da se od njih pričakuje, da opravljajo enako delo, je potrebno uvesti tudi spodbude za delo na odročnih območjih oz. izven urbanih središč. Slovensko podeželje in manjši kraji se soočajo z akutnim pomanjkanjem zdravstvenega osebja, na državi pa je, da zaposlovanje kadra ustrezno decentralizira z določenimi ukrepi, kajti vsi državljani imajo pravico do enake kakovosti oskrbe, ne glede na to, kje živijo.

Privatizacija zdravstvenega sistema

Bolnišnice in zdravstvene domove bomo preoblikovali v podjetja v javni lasti. Zagotovili bomo njihovo povezovanje v enotno mrežo, ki bo profesionalno vodena in upravljana. S tem bomo dvignili kakovost in zagotovili pravočasnost storitev. Na osnovi principa enakopravnosti vseh subjektov na trgu

bomo omogočili pod enakimi pogoji delo privatnih bolnišnic in ambulant, nikakor pa ne bomo dopustili več mešanja javnega in zasebnega, ki sedaj prinaša zmedo in okoriščanje določenih zdravstvenih struktur in posameznikov na račun javnega denarja. Samo zdrava konkurenca je zagotovilo kvalitetnih in pravočasnih uslug, zato si bomo zanjo prizadevali.

Cepljenje otrok

Zagovarjamo obvezno cepljenje otrok, ker lahko samo tako zagotovimo zadostno precepljenost in omejimo širjenje težkih bolezni. Pred leti smo tako že izkoreninili mnoge bolezni, ki so na tistih, ki so preživeli, pustile trajne posledice, zato ne vidimo razloga, zakaj bi cepljenja opustili. Znanstvene raziskave so tudi pokazale, da cepiva ne povzročajo avtizma in drugih neurodegenerativnih bolezni. Poleg tega lahko danes oseba v kratkem času prepotuje

velike razdalje in tako bolezen raznese na različne konce sveta. Zato je neodgovorno, da se zanašamo in sklicujemo na to, da bodo drugi poskrbeli za našo zaščito. V mislih moramo imeti tudi tiste ranljive skupine, ki se zaradi zdravstvenih razlogov ne morejo cepiti in tako sami poskrbeti za svojo varnost. Te ljudi z zavestnim zavračanjem cepljenja spravljamo v življenjsko nevarnost, saj bi jim bolezen lahko povzročila resne zaplete ali celo smrt.

- 🛡️ Varno.
- 💰 Gospodarno.
- 🌿 Lokalno.

3. JAVNE FINANCE

Minimalna plača

Minimalna plača naj znaša vsaj 800,00 evrov, pri čemer v tem znesku ne smejo biti skriti razni dodatki, kar zdaj nekaterim delodajalcem služi samo za prikrivanje dejansko prenizkih plač. S tem mnogi delavci ob polni delovni obremenitvi ne zaslužijo dovolj za dostojno življenje in živijo pod pragom revščine. Minimalno plačo bi dodatno razbremenili – v tem trenutku neto ne bruto.

Davek na nepremičnine kot nadomestilo za NUSZ

Zemlja kot osnovna nepremičnina je edini vir, ki je in bo ostal strogo omejen. Osnovni namen in cilj davka na nepremičnine bi moral spodbujati racionalno izrabo tega osnovnega vira. Sedanji predlog davka ne zadošča temu osnovnemu cilju, zato se z obstoječim davkom na nepremičnine absolutno ne strinjamo.

Davek na nepremičnine podpiramo le, če bi bil zamenjal nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča, kar bi bil izvirni prihodek občin in inštrument zemljiške politike, to pa ne bi pomenilo dodatnega obremenjevanja prebivalcev z davki. Kumulativno DN ne bi bil višji kot sedaj NUSZ. Občine bi imele v okviru aktivne zemljiške politike to pristojnost, da bi same razporejale, koga in koliko bi obdavčile, saj bi sredstva ostala njim.

Znižanje DDV na predkrizno raven

SLS je prva zahtevala vrnitev DDV na predkrizno raven. To bo konkreten ukrep za doseg bolj konkurenčnega slovenskega gospodarstva – najbolj pozitivno pa bodo znižanje DDV občutili državljani. Znižanje DDV bi pomenilo dvig kupne moči prebivalcev ob enaki višini bruto plače, zmanjševanje previsokega deleža BDP, s katerim razpolaga država (sedaj 59,5 %), manj vmešavanja države v življenje ljudi.

Ukinitev petega dohodninskega razreda

Da, ker nas postavlja v slab konkurenčni položaj najbolj odgovornih in posledično tudi najbolj plačanih vodstvenih in razvojnih kadrov, od katerih so odvisna mnoga delovna mesta.

Znižanje obdavčitev v prvem dohodninskem razredu

Vsekakor. Razbremeniti je treba najnižje plače, prav tako pa dohodke nosilcev gospodarskega in tehnološkega napredka. Sedanja dohodninska lestvica postavlja Slovenijo v zelo slab položaj v svetovnem iskanju talenta.

Zmanjšanje javnega dolga

SLS v svojem programu Dobrega gospodarja celovito in sistemsko na vseh področjih uveljavlja zniževanje javnega dolga. Kot primer lahko navedemo vrsto ukrepov, s katerimi bomo preprečili razmetavanje davkoplačevalskega denarja, npr. preprečevanje korupcije v zdravstvu,

omejitve pravic tujcev v Sloveniji, zlasti glede pridobitve socialnih transferjev in odpravo vsakršne zakonodaje, ki tuje državljanke spodbuja k temu, da bi se preselili v Slovenijo izključno z namenom koriščenja naših socialnih transferjev.

Ustanovitev demografskega sklada

Podpiramo ustanovitev demografskega sklada, vendar takšnega, ki bo samostojen in neodvisen, česar pa predlog Zakona o demografskem rezervnem skladu, ne zagotavlja. Sredstva sklada so namenjena odzivu na predvidene demografske spremembe v prihodnosti in zato namenjena bodočim generacijam upokojencev. Ustrezne pokojnine so nujne za zagotavljanje pravic, dostojanstva in finančne varnosti starejših. Demografskemu skladu bi namenili dele podjetij v pretežno državni lasti. Po zgledu razvitih zahodnih držav pa bomo demografske spremembe kompenzirali tudi s spodbujanjem razvoja Industrije 4.0. Le prehod v družbo znanja, bo dodano vrednost toliko povečal, da bomo lahko vzdržno zagotavljali vire za demografske spremembe.

4. KMETIJSTVO

Trajnostno, konkurenčno kmetijstvo

Predlagali bomo ukrepe za krepitev ekološkega kmetovanja, na področju katerega ponudba, zaradi različnih razlogov, ne dosega povpraševanja. Precizno kmetijstvo je pomembno tako za krepitev trajnostnega kmetovanja kot za povečanje konkurenčnosti sektorja, saj se s tem optimizira raba naravnih virov, bistveno zmanjša raba fitofarmaceutskih sredstev in gnojil ter tudi izboljšuje sledljivost kmetijskih proizvodov. Zato jasno podpiramo krepitev preciznega kmetijstva, pri čemer opozarjamo na potrebo po hitrejši menjavi generacij v kmetijstvu. Mladi, izobraženi in digitalno pismeni kmetje so nosilci sprememb, ki bo slovensko kmetijstvo povedla na pot večje konkurenčnosti.

V sklopu ukrepov za digitalizacijo podeželja in s tem izboljšanje konkurenčnosti kmetijstva, podpiramo aktivnosti našega evropskega poslanca Franca Bogoviča na področju pametnih vasi, cilj katerega

je zmanjšati razvojno vrzel med mesti in podeželjem ter izboljšati kakovost življenja na podeželju. Na področju kmetijstva to predvsem pomeni povezovanje kmetijske dejavnosti s pomočjo tehnoloških platform na področju trženja in neposredne prodaje, s čemer bomo skrajšali prehranske verige ter uporabi modernih tehnoloških rešitev v kmetovanju, s čemer bomo naredili kmetijstvo bolj trajnostno. Okrepili bomo tudi dopolnilne dejavnosti na kmetiji (turizem, predelava), ki kmetu preko večje dodane vrednosti prinašajo več dohodka in hkrati zaokrožujejo ponudbo na kmetiji.

Samopreskrba s hrano

Približno 60 % kmetijskih površin v Sloveniji predstavlja trajno travinje, kar nam posledično daje približno 180-odstotno stopnjo samooskrbe s svežim mlekom in 108-odstotno z govejim mesom, kjer pa še obstaja potencial za rast, predvsem za pridelavo govejega mesa z večjo dodano vrednostjo. V Sloveniji imamo manj kot

900 m² njivskih površin na prebivalca, zaradi česar je doseganje 100-odstotne stopnje samooskrbe pri žitih (koruza, ječmen, pšenica) nemogoče, seveda pa lahko pomagamo vplivati na to, da čim več slovenskih žit ostane v Sloveniji in se tu tudi predela. Za povečanje stopnje samooskrbe na ostalih sektorjih, predvsem pri zelenjadarstvu, smo prepričani, da lahko s povečanjem organiziranosti kmetov, predvsem z vzpostavljanjem organizacij proizvajalcev, oblikovanje katerih znatno podpira tudi EU, že na kratki rok povečamo samooskrbo in zmanjšamo odvisnost od tujih trgov. Hkrati s tem, je treba okrepiti ukrepe zemljiške politike (komasacije, agromelioracije), s čimer se poveča izkoristek razpoložljivih kmetijskih površin, ter povečati namakalne površine.

S podobnimi ukrepi bomo dvignili tudi samooskrbo na sektorju sadjarstva, kjer bomo tudi s krepitvijo podpor za ukrepe za boj proti posledicam podnebnih sprememb (protitočne mreže, namakanje), ustvarili boljše pogoje za proizvodnjo ostalih vrst sadja (breskve, marelice, jagode, češnje). Kot ključno za povečanje stopnje

samooskrbe s hrano v SLS torej vidimo izboljšanje organiziranosti v kmetijstvu, kar bomo dosegli z ukrepi zemljiške politike ter vzpostavljanjem organizacij proizvajalcev, ki bodo okrepile trenutni sistem zadružništva ter izboljšale pogajalski položaj kmetov v verigi preskrbe s hrano.

Povečanje deleža lokalnih in ekoloških živil

Predlagali bomo spremembo Zakona o javnih naročilih, ki bo omogočil poenostavljen postopek izbire ponudb pri javnih naročilih majhne in srednje vrednosti, kar bo dalo tudi manjšim pridelovalcem iz lokalnega okolja ter pridelovalcem ekoloških živil možnost za prijavo na razpis. Podobno kot pri ukrepih za povečanje samooskrbe s hrano, bomo tudi glede povečanja uporabe živil v javnih naročilih, težili k večjemu povezovanju med kmeti ter posameznimi kmetijskimi sektorji. En kmet ne more zadostiti pogojem konstantne dobave živil posameznemu proračunskemu porabniku, medtem ko ustrezno organiziranih 1000 kmetov lahko hkrati dobavlja več odjemalcem ter tudi dosega višjo ceno za

svoje proizvode.

Povečanje učinkovitega upravljanja z lesnim bogastvom

Za izboljšanje sistema gospodarjenja z državnimi gozdovi predlagamo nadgradnjo že usklajenih predlogov, ki predlaga razdelitev države na več koncesijskih območij pod upravljanjem javnega podjetja ter licitiranje lesa na podlagi letnega prirasta po naslednjem vrstnem redu: 1. licitacija - hribovske kmetije, 2. licitacija: predelovalci lesa, ki dokažejo, da les predelajo v Sloveniji, 3. licitacija: ostali - GGji, idr. Poleg tega predlagamo ustrezno kadrovske okrepitve omenjenega javnega podjetja s strani zaposlenih iz Zavoda za gozdove in Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov, predvsem za področje kontrol izkoriščanja lesa in trženje. S tem bi se zagotovilo dolgoročno vzdržno gospodarjenje z državnimi gozdovi in okrepilo domačo lesarsko proizvodnjo oz. se državne gozdove dalo v prednostno upravljanje slovenski lesno-predelovalni industriji.

V SLS pogrešamo tudi enotno skrb oz. strategijo za celotno gozdno-lesno verigo, ne

samo pri državnih, pač pa tudi pri zasebnih gozdovih. Zato predlagamo stimulacijo nastankov zvez lastnikov zasebnih gozdov, ki bi ukrepe usmerili v trženje z lesom, ne zgolj gospodarjenje z gozdovi, v kar bi lahko vključili tudi del zaposlenih iz Zavoda za gozdove. Tako bi dosegli večjo povezavo med gozdarstvom in lesno-predelovalno industrijo, omogočili večjo predelavo lesa v Sloveniji, povečali njegovo dodano vrednost ter ustvarili nova delovna mesta v lesarstvu.

V SLS vidimo lesarstvo in gozdarstvo v širši zgodbi krožne ekonomije, oba sektorja se namreč vključujeta v biogospodarstvo, ki pa ima pri nas še veliko potenciala. S krepitvijo ukrepov za podporo biogospodarstvu bomo v SLS dosegli, da se les oz. vsi stranski proizvodi v gozdno-lesni verigi ustrezno predelajo – visokokakovostni les v izdelke z dodano vrednostjo, tudi za gradbeni material, odpadki oz. nizkokakovostni les pa se predela v sekance ali pelete, iz katerih lahko proizvajamo tako toploto kot električno energijo. S tem bomo ohranili delovna mesta na podeželju in hkrati povečali proizvodnjo energije iz obnovljivih virov ter dvignili dodano vrednost v celotni lesno-

5. SOCIALA

predelovalni verigi.

Univerzalni otroški dodatek

Podpiramo. Problem pri otroških dodatkih je podoben kot pri ostalih socialnih transferjih; vezan je na dohodkovni razred in povprečni mesečni dohodek. Gre za dve kategoriji, s katerimi se da precej (računovodsko) manipulirati, zato prihaja do krivic. Zadevo je treba poenostaviti, namembnost otroškega dodatka pa je treba predvsem usmeriti v pomoč družinam z več otroki, ne glede na dohodke.

Uvedba univerzalnega temeljnega dohodka

Socialno državo se lahko zagotavlja samo takrat, ko ima dovolj ljudi delo, za katero dobijo pošteno plačilo. Osredotočiti se moramo na ukrepe, s katerimi bodo podjetja lahko ustvarila nova delovna mesta, ustvariti moramo ugodno poslovno okolje za domače in tuje investitorje in pospešiti črpanje evropskih sredstev.

Zdaj, ko imamo v Sloveniji istočasno veliko brezposelnost in na drugi strani številna odprta delovna mesta, bi bil UTD škodljiv.

Minimalna pokojnina za 40 let dela nad 600,00 evri

Da, nihče, ki si je z delom in vplačevanjem v pokojninski sklad, prislužil pokojnino, ne bi smel živeti pod pragom revščine. V SLS bomo pokojnine dvignili in omogočili upokojencem dostojno življenje.

Razmerje med plačo in pokojnino

Doseči je treba širši konsenz med delovno dobo in razmerjem med plačo in pokojnino. Zavzemamo se, da se kot izhodišče privzame 80 % povprečka zadnjih 20 let. To naj bi bilo izhodišče za nadaljnje usklajevanje.

Ekonomske spodbude za delo nad upokojitveno starostjo

Prepričani smo, da je izračun pokojnin zastarel in ni primeren za sodobno družbo. Zavzemamo se, da se kot osnovna parametra za določanje pokojnine vpelje razlika med pričakovano življenjsko dobo in starostjo ob upokojitvi in pa obrestovana sredstva, ki jih je posameznik vplačal v pokojninsko blagajno. Delo nad upokojitveno starostjo je potrebno motivirati z ekonomskimi spodbudami, tako da se tistim,

ki imajo dovolj delovne dobe ne bo zgodila.

Delo po upokojitvi brez omejitev in hkratno prejemanje pokojnine.

Ne brez omejitev. To bi dovolili vsem, ki prejemajo ekonomsko upravičeno pokojnino, brez socialnih korektivov. Vsem, ki imajo v svoji pokojnini socialne dodatke, bi te ustrezno zmanjšali.

6. TRG DELA

Zaposlovanje mladih in starejših

Pereča problematika, zato smo predvidene ukrepe razdelili na tiste s takojšnjim učinkom in na tiste, ki bodo učinkoviti v nekaj letih. Šele slednji bodo prinesli popolno sanacijo sedanjega stanja. Delodajalce, ki bodo dve leti pred upokojitvijo starejšega zaposlenega kot njegovo zamenjavo zaposlili mlajšega delavca do 30 let z namenom mentorstva, za ti dve leti oprostili plačila vseh davkov in prispevkov za oba – mentorja in

nadomestnega delavca.

Na dolgi rok pa je potrebno problem reševati sistemsko. Da mladi po končanem izobraževanju ne bi odhajali v tujino, je nujna reforma slovenskega šolstva in reorganizacija študijskih smeri, ki morajo odgovarjati na zahteve trga dela prihodnosti. Sekundarno ali terciarno izobraževanje se mora v večji meri povezovati z gospodarstvom. Dijaki in študenti bodo že med izobraževanjem sodelovali s posameznimi podjetji, projektno reševali izzive, s katerimi se podjetja soočajo, poleti pri njih opravljali prakso in tako že med

izobraževanjem navezali pomembne stike z bodočimi delodajalci. Prehod na trg delovne sile bo tako bistveno lažji in hitrejši, saj bodo mladi že seznanjeni z delom v določenem podjetju, podjetje bo poznalo bodoče sodelavce.

Prejemanja nadomestila za brezposelne

Nadomestila za brezposelnost bomo opredeliti tako, da bodo v prvi vrsti resnično namenjena samo aktivnim iskalcem zaposlitve in tistim težko zaposljivim, ki so v postopku prekvalifikacije.

Za višje plače strokovnjakov, da ne bi odhajali v tujino

Osnovni ukrep je sprememba dohodninske lestvice. Zagotoviti moramo, da strokovnjaki pri nas ob isti bruto plači ne bodo prejeli bistveno manjši neto v primerjavi s sosednjimi državami (npr. Avstrija, Nemčija). Poleg tega je treba ustvariti poslovno okolje, ki bo podjetjem omogočalo, da več sredstev namenjajo za raziskave in razvoj, pri čemer

mora cilj EU postati tudi cilj Slovenije – torej razmerje proračun : podjetja 1:2. Samo z razvojem, inovativnostjo in prodorom na nove trge je možno povečati dodano vrednost in s tem povečevati maso za plače. Dodatno bomo spodbudili zaposlovanje strokovnjakov v gospodarstvu s pomočjo davčnih olajšav za delodajalce, ki bodo v podjetjih vzpostavili oziroma širili razvojne oddelke.

Preoblikovanje Zavoda za zaposlovanje

Zavod za zaposlovanje RS bi preoblikovali v agencijo za zaposlovanje oziroma agencijo za delo. Agencija za delo bo v zameno za izplačilo nadomestila za brezposelnost postala začasni delodajalec in za določen čas posojala delavce podjetjem. Kasneje se delavci ob uspešnem preskusnem delu in pridobitvi trajnejšega posla lahko prezaposlijo v podjetje. Prek agencije za delo se bo uredilo tudi delo prejemnikov nadomestil za brezposelnost, ki bo obvezno za tiste, ki so za delo sposobni.

Stališče do prekarne delo

Problem prekarne delo predstavlja zmanjšanje zaščite delavcev s strani države, večjo osebno odgovornost za delo in večjo negotovost materialnega stanja. Prekarni delavec ne sme zboleti in če je ženska, se težje odloči za otroka. Netipične oblike zaposlitve so primerne samo v primeru, če se delavec sam odloči za to, ker v tem vidi poslovno priložnost, ne pa, da ga v to silijo podjetja ali institucije, ki na ta način nižajo stroške dela, ali pa želijo prikazati nižjo brezposelnost v državi. Problematiko prekarne delo bi reševali s tem, da bi tipične oblike zaposlitve naredili bolj zanimive, ter s tem, da bi imeli tudi mikro podjetniki ustreznega zagovornika pravic v vladi, zato predlagamo ustanovitev ministrstva za malo gospodarstvo.

Dober gospodar

Vrnimo pokojnine na
80% povprečne plače

Ureditev prekarne delo

Neenakost prekarne delavcev v primerjavi z redno zaposlenimi so najbolj vidne v primerih bolniških odsotnosti in nizkih osebnih dohodkov po odvedenih davkih. Če samozaposleni zboli, predlagamo skrajšanje roka, v katerem breme plačevanja prispevkov pade na ZZZS, na največ 15 dni. Vse, kar je dlje od tega, lahko resno ogrozi obstoj malega podjetnika, saj če ne more zaslužiti, tudi prispevkov ne more plačati. Za rešitev te problematike bi bilo potrebno vložiti novelo zakona ZZVZZ, v katerem se rok skrajša s 30 na 15 dni. Glede na to, da število tovrstnih delovnih oblik narašča, je potreba po celoviti ureditvi statusa samostojnih podjetnikov nujna.

SLS

Slovenska ljudska stranka

Pr(a)va izbira

Pr(a)va izbira

7. KULTURA

Slovenska sistemsko podprta kinematografija

Slovenski film je naložba v promocijo države, prinese pa tudi več kot 30 % sredstev iz tujine. Za normalno delovanje filma bomo namenili 12 milijonov evrov, kar je drobiž v primerjavi z nekaterimi drugimi nepotrebnimi izdatki, poleg tega pa bi Slovenija morala nujno nameniti še vsaj 1 milijon evrov letno za restavracijsko našo filmsko kulturne dediščine. Zahtevali bomo, da se zagotovi sredstva za restavracijo slovenskih ponarodelih filmov in za njihovo ohranjanje.

Prenova kulturnega modela

Javne zavode, ki nudijo največ možnosti v smislu racionalizacije in tudi pridobivanja sredstev, je treba bolj prilagoditi trgu in tako poskrbeti za večji delež samofinanciranja in za njihovo ustrezno promocijo ter ohranitev na trgu. S tem se bo nacionalna kultura tudi bolj približala široki populaciji. Uvedli bomo davčne olajšave pri zaposlovanju za uspešne producente v kulturi in tako dosegli večjo samostojnost in neodvisnost kulture, tako politično kot finančno, obenem pa povečali zaposlovanje.

8. ŠPORT

Ukinitev obdavčitev nagrad, ki jih športniki prejmejo ob uspehih

Športniki v svoje uspehe vlagajo veliko sredstev, se odrekajo, zato ni prav, da država od tega odreže svoj kos. To niso redni dohodki, temveč nagrade. Z uvedbo dodatnih davčnih olajšav za podjetja, ki

vlagajo v šport, pa bi nedvomno spodbudili tako ravnanje podjetij.

Ukinitev 10-odstotnega davka na srečke

Uvedbi davka smo nasprotovali, saj je iz dejavnosti, ki je prvenstveno zbirala denar

za šport, tudi invalidske športne dejavnosti, spremenil v polnilca nacionalnega proračuna. Prav tako je ta davek prizadel samo obstoječe koncesionarje, medtem ko vladi tudi v tem mandatu ni uspelo urediti področja športnih stav na področju - igralci športnih stav pa se selijo na splet, kjer

ponudniki niso obdavčeni s tem davkom, zato so stavnice s slovensko koncesijo v slabšem položaju kot ostali spletni ponudniki. Če zadeve ni možno tudi z bilateralnimi dogovori urediti tako, da bodo vsi ponudniki (tudi tisti, ki nimajo sedeža) obdavčeni isto, potem je treba takšen davek ukiniti.

9. RAZNO

Migrantska kriza, azilna politika in postavljanje ograje/žice/tehničnih ovir na meji

Prvi smo opozarjali in aktivno nasprotovali evropski in slovenski migracijski politiki, ki je za sabo pustila tudi nepopravljive posledice za Evropo. Vedno smo znali udariti po mizi, ko so šle stvari preko meje. Smo odločen zagovornik varnih državnih meja, saj je varnost tista dobrina, ki si jo zaslužimo vsi državljani. Solidarnost moramo izkazati do tistih, ki jih je v beg za preživetje prisilila vojna in ki za zaščito zaprosijo v Sloveniji, ne pa tistih, ki so stisko drugih izkoristili za vstop v Evropsko unijo. Prvo pa mora država poskrbeti za lastne državljane in za njihovo

dostojno življenje, šele nato smo lahko solidarni do drugih.

Vlaganja v varnostno-obrambni sistem države

Trenutna vlaganja v varnostni sistem niso zadostna, na kar je opozoril tudi NATO. SLS je predstavila predlog, po katerem bi dodaten odstotek sredstev BDP, ki bi ga država morala nameniti za obrambo, razdelila med gasilce in Slovensko vojsko. Sistem obrambe in zaščite lahko bistveno izboljšamo, če ga nadgradimo z vključitvijo odlično organiziranih gasilcev v sistem. Prispevek za gasilce v višini 0,5 % BDP – kar predstavlja 200 milijonov evrov na leto, kar bi lahko

dosegli postopno v naslednjih štirih letih. Polovico tega zneska bi porabili za ureditev statusa 150.000 prostovoljnim gasilcem, drugo polovico pa za oblikovanje enote in nakup opreme za 5.000 prostovoljnih gasilcev – rezervistov, usposobljenih za mednarodne enote civilne zaščite, za pomoč ob elementarnih nesrečah doma in v sosednjih državah. Ti bi lahko služili tudi kot učinkoviti sestavi v pomoč slovenski vojski in policiji v primeru varnostnih problemov v državi ali na naših mejah – po zgledu teritorialne obrambe.

Drugi tir.

SLS bo prevzel resorno ministrstvo za infrastrukturo. Ena prioritetenih nalog bo projekt izgradnje drugega tira, vendar ne na negospodaren način, kot ga je predstavila Vlada RS, temveč po principu dobrega gospodarja, na katerem temelji naš program. Pri tem bomo upoštevali razvoj prometne infrastrukture ter nujnost njene strateške umestitve in navezav na širše mednarodne prometne koridorje.

SLOVENIJA
NI SAMO
LJUBLJANA

LJUBLJANA
LJUBLJANA
LJUBLJANA
LJUBLJANA
LJUBLJANA

SLS
Slovenska ljudska stranka
Pr(a)va izbira

YouTube f t i s www.sls.si

ZA VIŠJO KAKOVOST BIVANJA IN VEČ ODLOČANJA

Uvod

Program je članom Slovenske ljudske stranke (SLS) v pomoč pri njihovem političnem delu. Družbeno odgovorno delo zahteva sprejemanje le takšnih odločitev, ki so v dobro državljanov. Konsistenten program je svetilnik, ki v kompleksnem in marsikdaj protislovnem svetu, kaže pot etičnega in humanega delovanja članom SLS. Organi stranke in njeni člani so pri svojem političnem delu zavezani ravnati v skladu s programom.

Dostojanstvo vsakega človeka in njegovo svobodo razumemo kot najvišji vrednoti. Spoštujemo svetost življenja od spočetja

do naravne smrti. Družina je prvo in najpomembnejše družbeno okolje, v katerem se oblikuje vsak človek. V SLS verjamemo v pravico vsakogar, da odloča o svoji usodi. Naš cilj je ustvarjati takšno družbo, v kateri bo imel vsakdo možnost razvijati svoje sposobnosti, talent in znanje. Svoboda odločanja vsakega posameznika vsebuje tudi njegovo odgovornost do sebe, svoje družine in družbe nasploh. Svoboda vsakega posameznika je omejena s svobodo drugega posameznika.

Parlamentarna demokracija je politična ureditev, ki najbolje zagotavlja spoštovanje

človekovih pravic in dostojanstva. Ohranjanje slovenske identitete pomeni skrb za slovenski jezik, kulturno in naravno dediščino, slovensko državo in njene temelje, vključno z njeno ozemeljsko celovitostjo. V SLS verjamemo v sožitje in življenjsko povezanost podeželja in mesta, v sodelovanje različnih družbenih skupin, sožitje med generacijami, med osrednjim narodom in manjšinami ter med pripadniki različnih veroizpovedi. Sobivanje in sodelovanje omogoča napredek vsakogar in vseh skupaj. Vsak posameznik ima pravico do zdravja! Vsak posameznik ima pravico od družbe pričakovati in zahtevati enake pogoje za vse, naklonjenost in solidarno pomoč ter obenem dolžnost prispevati k družbi v skladu s svojimi možnostmi. Država mora zagotavljati pravično obravnavanje vseh državljanov in vseh prebivalcev ne glede na njihov gmotni položaj ali druge okoliščine, torej enakost pred zakonom.

SLS je stranka z najdaljšo zgodovino med vsemi strankami v Sloveniji! Je pravna naslednica zgodovinske Slovenske ljudske stranke in kot Slovenska kmečka zveza prva ustanovljena demokratična politična

stranka po II. svetovni vojni v Sloveniji ter prva polnopravna članica družine evropskih ljudskih strank iz Slovenije. SLS je stranka slovenskih in evropskih krščanskih vrednot. Slovenski nacionalni interes razume kot nacionalno, ozemeljsko, gospodarsko, kulturno, jezikovno in socialno ohranjanje slovenskega naroda in slovenske države ter njun pospešen razvoj. SLS je stranka vseh državljanek in državljanov, vseh Slovenk in Slovencev. Zgodovinska SLS si je prizadevala za demokratizacijo in za združitev vseh Slovencev znotraj ene politične entitete. Taborsko gibanje pomeni prvo artikulirano obliko nacionalnega samozavedanja, s katero so naši predhodniki izražali svoje mnenje in s pomočjo katere se je oblikovala slovenska nacionalna ideja. Stranki iz katerih izhaja SLS, Slovenska kmečka zveza, ustanovljena 12. maja 1988 kot prva demokratična politična stranka v Sloveniji po II. svetovni vojni, in Slovenski krščanski demokrati, ustanovljeni 10. marca 1989, sta bili ključni nosilki demokratizacije Slovenije. Ponosni smo, da smo soustanovili DEMOS in s tem odločilno prispevali k zgodovinski uresničitvi slovenske države. V SLS vztrajamo pri uresničevanju

ključnega programskega dokumenta slovenske osamosvojitve in državnosti – Majniške deklaracije 1989 – zato si aktivno prizadevamo za doseganje še zadnjega njenega neuresničenega cilja, 3. alineje 3. točke: »Glede na zgodovinska prizadevanja slovenskega naroda za politično samostojnost je slovenska država lahko utemeljena le na: /.../ družbeni ureditvi, ki bo zagotavljala duhovno in gmotno blaginjo v skladu z naravnimi danostmi in v skladu s človeškimi zmožnostmi državljanov Slovenije.«

V SLS verjamemo, da je v okviru evropskih povezav moč najbolje uresničiti slovenske nacionalne interese in uspešno odgovoriti na svetovne izzive 21. stoletja. Skozi izmenjavo izkušenj in dobrih praks ter strateškim sodelovanjem med državami članicami Evropske unije (EU) lahko Slovenija postane gospodarsko uspešna in dolgoročno konkurenčna. V SLS se zavzemamo, da Slovenija v celoti izkoristi prednosti, ki jih prinaša skupni evropski gospodarski, raziskovalni in visokošolski prostor. To pa zahteva politične in zakonodajne spremembe. Pri tem mora vzpostaviti

visoke standarde socialne pravičnosti in doslednega spoštovanja človekovih pravic in svoboščin. Ključni izzivi, s katerimi se sooča slovenska družba, so predvsem trije: a) dosledna izpeljava ter dokončanje tranzicije iz totalitarnega, s strani ene politične monopolne sile diktiranega sistema, v sodobno demokratično družbo z družbeno odgovornim tržnim gospodarstvom, ki ekonomsko temelji na zasebni lastnini, b) prehajanje v družbo znanja in c) internacionalizacija. V SLS verjamemo, da je svetovni razvoj dogodkov v zadnjih dveh desetletjih kljub velikim dilemam in težavnim odločitvam potrdil moč evropskega družbeno-gospodarskega modela, ki so ga v največji meri oblikovale prav evropske ljudske in krščansko-demokratske stranke. Ta model želimo z našimi partnerji v Sloveniji in EU nadalje razvijati s ciljem ohranitve gospodarske konkurenčnosti Slovenije in celotne Evrope.

I. del: SLOVENIJA PRED NOVIMI IZZIVI

Čas je, da izpeljemo družbeno tranzicijo.

Slovenija mora čim prej opraviti družbeno tranzicijo ter postati demokratični zgled ter sodobna, učinkovita, konkurenčna in vsem prijazna država

Vsi družbeni podsistemi potrebujejo hitrejšo prestrukturiranje v razvite, dinamične in funkcionalne podsisteme, ki so med sabo sinergično povezani in komplementarni. Kljub pozitivnim trendom slovenskemu gospodarstvu v zelo velikem delu še ni uspelo opraviti tranzicije. Za ta podjetja je značilen prevelik delež države v lastniški strukturi, ki vodi v slabo upravljanje in posledično v prenizko donosnost, izgube in uničenje nekoč uspešnih podjetij. Preveč je klientelizma in korupcije. Še vedno srečujemo prepoznavno kontinuiteto starega, nedemokratičnega in nemeritokratskega, načina vodenja podjetij, tudi v ljudeh, ki so družinsko ali interesno povezani z nekdanjo družbeno elito nedemokratičnega sistema. V SLS si

aktivno prizadevamo za dvig učinkovitosti in s tem mednarodne konkurenčnosti slovenskega gospodarstva. Le bistveno bolj učinkovito in donosno gospodarstvo lahko začne nov razvojni cikel in s tem dvigne bruto družbeni proizvod (BDP) ter ustvari nova in boljša delovna mesta. Ključna ukrepa na tem področju sta sprememba lastniške strukture in radikalno izboljšanje upravljanja javnih in zasebnih podjetij. Zato je nujno treba lastninsko strukturo normalizirati, torej jo narediti primerljivo lastniški strukturi gospodarsko uspešnih članic EU. Potreben je strateški načrt umik države iz lastniške strukture vseh tistih slovenskih podjetij, kjer se izkazuje kot slab gospodar. Ta podjetja morajo dobiti takšne lastnike, da bodo slovensko gospodarstvo odločno in uspešneje vodili, tesneje povezali z uspešnimi gospodarstvi v Evropi in svetu ter ga nasploh internacionalizirali. Slovenska podjetja lahko preživijo samo, če konkurenčno proizvajajo za evropski in svetovni trg. Kot rezultat takšnega pristopa

pričakujemo in spodbujamo intenziviran prenos tehnološkega in upravljaljskega znanja ter bolj stimulatивно delitev dela na skupnem evropskem trgu. Podpiramo samo takšno privatizacijo, katere glavni cilj niso najvišje kupnine, temveč uspešne strukturne reforme, bolje vodeno in uspešnejše gospodarstvo pa tudi več in boljša delovna mesta. Ni pomembno, od kod so vodilni menedžerji, pomembno je, da so odlični in perspektivni za nacionalno gospodarstvo. Tudi v drugih družbenih podsistemih v

Sloveniji, torej šolstvu, zdravstvu, pravosodju, medijih itd., družbena tranzicija ni bila izpeljana. Zavzemali se bomo, da se v vseh teh družbenih podsistemih dosledno uveljavijo principi skupnega evropskega trga, spoštovanja človekovih pravic in svoboščin, spoštovanja znanja ter družbeno odgovornega upravljanja. Vzpostaviti moramo pozitivno spiralo delovanja družbenih procesov v naši družbi ter motivirati naše državljane k odgovornemu ravnanju za razvoj.

Čas je, da postanemo v vsem dobri gospodarji.

Samo uspešna ekonomija lahko zadovoljuje potrebe in pričakovanja ljudi, ki jim služi! Zato v vseh gospodarskih dejavnostih, javnih in zasebnih, podpiramo koncept dobrega gospodarja

V SLS se zavzemamo za učinkovito tržno gospodarstvo, za spoštovanje zasebne lastnine in pobude posameznika. Takšno gospodarstvo temelji na svobodi in iz

nje izhajajoči zasebni lastnini, osebni gospodarski pobudi, podjetništvu, enakopravnosti vseh subjektov na trgu in odgovornem odnosu do okolja. Ta holistični model temelji na močnem in inovativnem tržnem gospodarstvu. Socialna država mora omogočati dostojanstvo človekove osebnosti na osnovi solidarnosti. Podpiramo torej takšno tržno gospodarstvo, ki dosledno spoštuje domače in mednarodne normative za varovanje in ohranjanje našega

življenjskega okolja. Slovenija potrebuje stabilno, skladno, ambiciozno, v razvoj usmerjeno in dolgoročno ekonomsko ter finančno perspektivo. Še posebej je to pomembno v obdobjih kriz, ki zahtevajo globoke spremembe in hitre prilagoditve novonastali situaciji. Slovenija zato potrebuje celovite in odgovorne rešitve, ne pa parcialnih in začasnih. Vloga države oziroma izvršilne oblasti je v tem smislu pomembna. Zagotavljati mora spodbude za hiter prehod v boljše stanje in višjo kakovost ter blažiti tveganja tega prehoda tako za gospodarstvo kot tudi za posameznika.

Visoki prednostni nalogi predstavljata ustvarjanje in ohranjanje inovativnih delovnih mest z visoko dodano vrednostjo, ki temeljijo na visoki izobrazbi, in kvalifikacijah našega prebivalstva. Zato bomo še naprej podpirali razvoj malih in srednje velikih podjetij ter podjetništva kot izvora delovnih mest in rasti. Prav tako je pomembno povečati stopnjo zaposlenosti. Bistvenega pomena je opredeliti, kaj so za Slovenijo ključne industrijske panoge prihodnosti. Nadgrajevati moramo panoge, kjer smo sedaj nadpovprečno uspešni,

npr. orodjarstvo, in spodbujati razvoj perspektivnih panog, kot so npr. zeleno gospodarstvo, proizvodi in storitve za sektor zdravstvenega in socialnega varstva, digitalno gospodarstvo ipd. V Sloveniji moramo posebej podpirati tudi živilsko-predelovalno industrijo in popolnoma izkoristiti njene lokalne primerjalne prednosti in kakovostne tradicionalne proizvode. Družbeni dialog mora ostati pomemben mehanizem krepitev kohezivnosti v časih strukturnih reform, ki jih zahteva izhod iz krize. S prehodom v družbo znanja postaja prav znanje prevladujoč proizvodni dejavnik. Zato moramo v Sloveniji povečati napore za izboljšanje koristnosti naših izobraževalnih sistemov in sistemov usposabljanja ter jih prilagoditi sedanjim in prihodnjim potrebam trga dela. Vloga praktičnih znanj se mora okrepiti na ravni srednjega in visokošolskega izobraževanja. Poudarjamo tudi pomen obdobja prehoda iz šole na kakovostno delovno mesto kot ključnega obdobja za mlado delovno silo, v katerem lahko preprečimo brezposelnost mladih.

Mala in srednje velika podjetja so hrbetnica našega učinkovitega tržnega gospodarstva,

saj največ prispevajo k zaposlenosti na evropskem trgu dela. Evropsko in s tem tudi slovensko gospodarstvo potrebuje uravnoteženo strukturo malih, srednjih in velikih podjetij, vključno z multinacionalkami. Družinska mala in srednje velika podjetja so pomemben dejavnik stabilnega gospodarskega sistema. Zavedamo se, da ta podjetja potrebujejo stabilno gospodarsko okolje, ki ga mora za njihovo normalno delovanje vzpostaviti država. V SLS si bomo prizadevali za oblikovanje takšnega družbenega okolja, v katerem lahko mala in srednje velika podjetja rastejo in inovirajo, mladi pa so spodbujeni k ustanavljanju lastnih podjetij, v njih razvijajo lastne zamisli ter tako na najboljši način plemenitijo svoje znanje in izkušnje. Za to pa je treba bistveno zmanjšati administrativne ovire za ustanavljanje novih, še posebej mikro podjetij ter ustvariti spodbudno okolje za njihovo rast v mala in srednje velika podjetja. Ta bodo uresničila svoj potencial za rast s pomočjo olajšanega dostopa do potrebnih finančnih virov in prožnejše politike zaposlovanja. Za dostop na enotni evropski in mednarodne trge je potrebno povezovanje – mreženje teh podjetij. Če želijo mala in

srednje velika podjetja uveljaviti ves svoj inovacijski potencial, se morajo povezati v obliki kreativnega partnerstva z raziskovalci in akademskim sektorjem v širšem smislu. Le na ta način si lahko zagotovijo trajnejšo ustvarjalnost in dolgoročnejšo rast.

Slovenija pa potrebuje tudi dobro delujoča velika podjetja, ki so pomemben nosilec tehnoloških in upravljskih znanj in stabilnosti nacionalnega gospodarstva. Zato jim mora izvršilna oblast države tudi namenjati posebno pozornost in jih na specifičen način spodbujati k rasti in konkurenčnosti na svetovnih trgih. Podjetništvo je katalizator inovacij in trajnostnega razvoja. Povečati je treba delež javno-zasebnega partnerstva pri financiranju infrastrukturnih projektov, pri čemer naj kot izključno javno financirani ostanejo samo projekti izjemnega javnega pomena.

Znanje je ključnega pomena za gospodarsko rast in nova delovna mesta, zato moramo storiti vse za preoblikovanje naših družb v družbe znanja. Ker želimo doseči ta cilj, bomo vztrajali pri povečanju vlaganj v izobraževanje, raziskave in inovacije, ki

so primerljiva tistim v razvitih državah, in obenem sledili strategiji Evropa 2020. Potrebujemo inovacijam prijazno družbeno okolje, kar zahteva zmanjšanje administrativnih ovir, več prožnosti pri usklajevanju delovnega in družinskega življenja ter več prekomejnega sodelovanja

na področju raziskav in razvoja. V SLS si bomo prizadevali za vzpostavitev takšnega sistema varnosti in zdravja pri delu, ki bo učinkovito zmanjšal število poškodb pri delu ter nevarnost nastanka poklicnih bolezni in bolezni v zvezi z delom.

Čas je, da prisegamo na lokalno kakovost.

Kakovostna in zdrava prehrana ter pravočasna in varna dobava proizvodov so ključni cilji naše vizije sodobne kmetijske politike

Evropa je v svetovnem merilu poznana po visokokakovostnih kmetijskih proizvodih, ki so osnova evropske gastronomske dediščine in kulture. Tudi Slovenija po svojih močeh prispeva k temu ugledu. Sedanjo stopnjo kakovosti moramo ohraniti in jo celo izboljšati, kjer je to možno. Zato potrebujemo visoke standarde za proizvodnjo varne in zdrave hrane ter moramo še naprej proizvajati organske proizvode, hkrati pa izboljševati tudi učinkovitost dela. Razvijati moramo trajnostni model kmetovanja, upoštevajoč pri tem občasno pomanjkanje

hrane kot posledico rasti prebivalstva in klimatskih sprememb, kakor tudi ekonomsko vlogo podeželja. Družinske kmetije so na trgu skupaj z evropskim kmetijstvom z visokimi tehnologijami in masovno proizvodnjo. Konkurenčnost velikega števila slovenskih kmetij z evropskimi zato žal ni primerljiva.

Kmetijstvo je bilo vedno povezano z okoljem in prostorom. Obenem je način življenja ter omogoča ohranjanje kulturnih in etnoloških dobrin, kulturne in naravne dediščine, kar pomembno prispeva h kulturni identiteti Slovencev. Kmetijstvo je tudi komplementarno z gospodarskim razvojem. V SLS se zavzemamo za skrben odnos do vseh oblik varnosti državljanov v

vsakodnevnem življenju, s pomočjo nudenja boljše zdravstvene nege, visokokakovostne prehrane, visokih okoljskih standardov in učinkovite zaščite njihovih pravic kot potrošnikov.

Prihodnji razvoj kmetijstva v SLS vidimo v krepitvi kmetij, ki so sposobne v tretjem tisočletju postaviti jasne smernice sodobnega kmetijskega razvoja v Sloveniji. Prizadevamo si za proizvodnjo kakovostne in zdrave hrane, za ohranjanje zdravega okolja s posebnim poudarkom na čistem zraku in neoporečni podtalnici ter trajnostni razvoj podeželja. V SLS se zavedamo pomena stanovske, gospodarske in strokovne povezanosti slovenskih kmetov, agroživilstva in stroke s teh področij. Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije pomeni evropsko primerljivo organiziranost tega področja. Slovensko zadružištvo ima stoletno tradicijo, ki nosi pečat pobudnika združnega organiziranja dr. Janeza Evangelista Kreka. V SLS bomo še naprej podpirali stanovsko združevanje kmetov, še posebej zbornično organizacijo, zadruga in sindikate. Kmetijstvo z gozdarstvom je pomembna gospodarska panoga na podeželju. Njena

primarna funkcija je pridelava hrane, vključuje pa še druge za družbo pomembne funkcije. Zato se sistematično poskuša ohraniti najboljša kmetijska zemljišča v Sloveniji. Kmetijstvo z gozdarstvom je za SLS enakovredno drugim gospodarskim panogam in obsega pridelavo, rejo, predelavo ter trženje in trajnostno gospodarjenje, obenem pa je podlaga za razvoj specializiranega turizma. V celoviti turistični ponudbi mora imeti posebno mesto.

Tretje tisočletje ponuja priložnosti in izzive na področju kmetijstva in biotehnike v smeri proizvodnje zdrave prehrane in ohranjanja narave. Poseben svetovni izziv so gensko spremenjeni organizmi (GSO) in hrana. V SLS podpiramo pridelavo zdrave domače hrane in nasprotujemo pridelavi GSO. Tudi kmetijstvo pa se mora spopasti z izzivom zmanjšanja toplogrednih plinov, ki so predvsem posledica transporta, zlasti hrane med celinami.

Ohranjati in obnavljati je treba rodovitno kmetijsko zemljo kot strateško pomembno osnovo za nacionalno oskrbo in

samozadostnost, ohranjanje raznolikosti narave, trajnostno gospodarjenje z gozdovi, ohranjanje pitnih voda in stabilnost gospodarjenja z vodo. Strateškega pomena je tudi zaradi zmanjšanja toplogrednih plinov in povečevanja izkoriščanja obnovljivih virov energije, zdravega gospodarjenja z okoljem ter ohranjanja kulturne in etnološke identitete.

SLS se bo zavzemala, da bo Slovenija pridelala večino hrane doma in bo tako čim manj odvisna od svetovnih trgov in pretresov na njih, zato se bo zavzemala tudi za ohranitev kmetijske zemlje in njeno

obdelanost, za trajnostno kmetijstvo z upoštevanjem vseh okoljskih, podnebnih in regionalnih značilnosti. S tako identiteto kmetijstva bo Slovenija oblikovala svojo zunanjo podobo in promocijo tudi v EU.

Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije je prevelik in vnaša v to dejavnost preveč državne regulative. Njegov vpliv je treba zmanjšati tako, da večina njegovih zeljišč preide v last slovenskih kmetov. S tem se bo zmanjšal prevelik vpliv države, dvignila pa se bo konkurenčnost slovenskih družinskih kmetij.

Čas je, da okolju ponudimo zelene rešitve.

Naravne nesreče po svetu ter porast cen plina in nafte zahtevajo pogumen in hiter prehod k sodobnejšim, učinkovitejšim in bolj zelenim tehnologijam!

Klimatske spremembe so pomemben svetovni izziv z velikim vplivom na življenje prihodnjih generacij. Konkretni in dolgoročnejsi koraki k obnovljivim

in nizkoogljičnim virom energije bodo prispevali k zmanjšanju negativnih učinkov klimatskih sprememb in zmanjšanju odvisnosti od uvoženih fosilnih goriv. Pospešen razvoj okoljskih in nizkoogljičnih tehnologij za manjše obremenjevanje okolja lahko pomembno vpliva na povečevanje konkurenčnosti in razvijajoče, dinamično ter izvozno usmerjeno slovensko gospodarstvo.

V SLS si prizadevamo za oblikovanje razvojno usmerjenih politik in ukrepov za zmanjševanje emisij toplogrednih plinov z namenom blažitve podnebnih sprememb. Zaradi povečane verjetnosti ekstremnih vremenskih dogodkov in drugih vidikov podnebnih sprememb je treba več pozornosti nameniti prilagajanju in ne zgolj odpravljanju škode po povzročeni dogodkih. Posebno pozornost naj se nameni doseganju čim višje ravni kakovosti zraka, površinskih in podzemnih voda ter tal, ki zagotavlja ohranjanje biotske raznovrstnosti in kulturne krajine.

Hiter gospodarski razvoj, stalno povečevanje potrošnje energije ter izjemna rast svetovnega prebivalstva so glavni razlogi za vedno večje onesnaževanje okolja in za podnebne spremembe, ki ogrožajo naš bivalni prostor in biološko raznolikost Zemlje. Upočasnitev teh procesov in končna odprava povzročeni škod sta bistvena za ohranitev zdravja ljudi, gospodarsko uspešnost in kakovost bivanja, kot jo poznamo danes in pričakujemo v prihodnje. V SLS se zavedamo, da moramo k izboljšanju okoljskih razmer prispevati vsi, vsak v svojem okolju.

Odločno se bomo vključili v mednarodna prizadevanja Evropske ljudske stranke (EPP) in EU za obvezujoč mednarodni dogovor o nadaljnjem odločnem zmanjševanju škodljivih emisij.

V SLS smo za integriran pristop k reševanju okoljskih vprašanj, za iskanje sinergij in upravljanje konfliktov med lokalnimi in globalnimi vidiki varstva okolja. Prostorski razvoj s kakovostnimi tehničnimi rešitvami infrastrukture mora upoštevati regionalne značilnosti ter razpršeno poselitev Slovenije, rabo voda, gozda in tal. V SLS podpiramo regionalno skladen policentrični razvoj, ki zahteva manj dnevnih migracij, zmanjšuje pritiske na okolje, ohranja socialno tkivo in nasploh povečuje kakovost življenja. Skladen razvoj celotne Slovenije naj dopolni izboljšanje kakovosti urbanega okolja s trajnostnimi urbanističnimi zasnovami in poudarjeno vlogo javnega prometa. Prizadevali si bomo za tako prometno politiko, ki bo zmanjševala škodljive posledice prometa na okolje in zdravje ljudi. Zelena usmeritev omogoča razvoj trajnostnega turizma kot gospodarske priložnosti. Okoljevarstvena naravnost

se mora kazati tudi v smeri zelene davčne reforme, predvsem s povečevanjem trošarin

za rabo energije ter večje vključevanje eksternih stroškov prometa.

Čas je, da korenito prevetrimo šolski sistem.

Odlična vzgoja in znanje sta osnovni kapital v slovenski, evropski in svetovni družbi!

Zagotavljata dolgoročno gospodarsko konkurenčnost in blagostanje ter visoko kakovost bivanja. V SLS se zavedamo, da v Sloveniji vseh potencialov vzgoje in izobraževanja še nismo izkoristili, kar nam povzroča občutno gospodarsko in družbeno škodo. Soočamo se z velikimi razhajanjem med rezultati izobraževalnega sistema in trgom dela. Ta trend povzroča situacijo, v kateri imamo na eni strani prevelik delež nezaposlenih mladih, na drugi strani pa veliko potrebo po določenih poklicnih profilih, ki jih pri nas ni. Velik del nezaposlenih je zaradi svojega profila izobrazbe nezaposljiv. Ker se s tem izgubljata talent in motivacija, se povzroča občutna gospodarska škoda, ki ustvarja socialne

stiske, družbeno patologijo in posledično družbeno nestabilnost. Vse to lahko vodi v ekstremizem in nedemokratske družbene procese. Na drugi strani imajo uspešna slovenska podjetja prosta delovna mesta, za katera ne najdejo ustrezno izobraženih oseb. To preprečuje njihovo gospodarsko rast in s tem uspešnost Slovenije kot celote. V SLS ocenjujemo takšno stanje za nesprejemljivo in nepotrebno. Zavzemamo se za uskladitev procesov izobraževanja in zahtev trga dela. Dokončana izobrazba katerekoli stopnje mora mlademu človeku omogočiti zaposlitev in nato poklicno napredovanje. Mlade generacije so tiste, ki bodo oblikovale prihodnost Slovenije in Evrope, zato jim moramo s strateško načrtovano izobraževalno politiko zagotoviti možnost ekonomskega preživetja in poklicne rasti, s tem pa visoko kakovost delovanja celotne družbe.

Znaten del mlade generacije, ki je končal šolanje v zadnjem desetletju in se izobrazil za poklice, ki niso iskani na trgu dela, je trajno nezaposljiv. Tem mladim je treba omogočiti prešolanje v poklice, ki so iskani na trgu dela. Prizadevali si bomo, da se v ta namen izoblikujejo posebni izobraževalni in študijski programi.

V SLS si prizadevamo za takšen izobraževalni proces, ki temelji na spodbujanju posameznika k ustvarjalnemu in kritičnemu razmišljanju. Šola naj ne temelji na pomnjenju prevelikega obsega znanja, ampak naj uči kreativnega razmišljanja, povezovanja in kritične misli, posameznika pa naj spodbuja k oblikovanju in izražanju lastnega mnenja. Šola naj postane prostor ustvarjalnosti, kjer bodo lahko mladi razvijali svoje potenciale. Ne sme zavirati, ampak spodbujati intelektualni razvoj mladih. Posebna pozornost mora biti namenjena individualiziranemu izobraževanju bolj nadarjenih posameznikov. Šole naj se kot centri znanja dejavno vključujejo in povezujejo pri načrtovanju razvoja na lokalni in regionalni ravni.

Prizadevamo si za kakovostno in učinkovito otroško varstvo. Urejeno mora biti tako, da omogoča razvoj in napredek otroka, staršem pa aktivno poklicno udejstvovanje. Otrokom bomo omogočili vzgojo in varstvo v skladu z njihovimi potrebami in pričakovanji njihovih staršev. Smo za enakovredno obravnavo vseh otrok, tako otrok, ki svoja prva leta prebivajo v družini, kot tistih, ki imajo urejeno varstvo v javnih ali zasebnih ustanovah. Za dolgoročni cilj si postavljamo brezplačno predšolsko vzgojo za vse otroke, staršem, ki varujejo otroke doma, pa primerljivo finančno nadomestilo.

Mladim hočemo omogočiti aktivno delo v nevladnih organizacijah. Družba jim je dolžna zagotoviti osnovne pogoje za prostovoljno delo in delo po načelu mladi za mlade. Spodbujati želimo prostovoljno, kreativno in aktivno mladinsko delo, temelječe na prevzemanju odgovornosti, ki mora imeti prednost pred raznimi oblikami aktivnega preživljanja prostega časa, pri katerih mladi nastopajo zgolj v vlogi potrošnika. Obenem je treba zagotoviti priznanje koristnega mladinskega dela, zlasti njegov preventivni učinek pred različnimi oblikami zasvojenosti

mladih ter njihov prispevek h kakovosti življenja v posameznem lokalnem okolju in družbi.

Za vzgojo ljubezni do domovine sta posebej pomembni domovinska in državljanska vzgoja, ki naj v mladih gojita veselje in ponos zaradi dejstva, da smo Slovenke in Slovenci uspeli uresničiti svoje tisočletne sanje in oblikovati svojo neodvisno in samostojno državo ter se s tem vzpostaviti kot enakopraven evropski narod.

V SLS podpiramo odprt šolski prostor, zato tudi podpiramo ustanavljanje zasebnih šolskih institucij, katerih programi so financirani enako kot programi javnih šol. Vendar pa mora biti ustanovitev in delovanje vsake institucije podvrženo strogim merilom kakovosti. Zavzemamo se za spodbujanje zasebnega šolstva, ki izhaja iz pozitivne tradicije srednjeevropskega okolja. Staršem moramo omogočiti, da izberejo šolo, ki bo njihove otroke vzgajala v skladu z njihovimi lastnimi vrednotami. Vendar pa mora biti vsaka šola odprta, temeljiti mora na strpnosti do vsakogar in ne sme nikomur preprečiti dostopa do šolanja zaradi njegovih

vrednostnih stališč ali drugih osebnih okoliščin.

Študentje so pomembna družbena skupina. Omogočena jim mora biti avtonomija združevanja v študentske organizacije na podlagi temeljne ustavne svobode do združevanja. V SLS si prizadevamo za možnost, da se študentje sami organizirajo, se odločajo za članstvo v študentskih organizacijah ter ustanavljajo študentske organizacije. Za avtonomno delovanje študentskih organizacij je treba ohraniti oziroma zagotoviti avtonomen vir financiranja. Študente je treba spodbujati k ustvarjalnosti, omogočiti jim je treba družbeno udejstvovanje in jih obravnavati kot enega od partnerjev v visokošolskem prostoru.

Čas je, da kot narod močnejše krepimo lastno identiteto.

Identiteta slovenskega naroda temelji na našem jeziku in kulturi, ki sta pomembna in neločljiva elementa evropske civilizacije in kulture

Njuno ohranjanje in uveljavljanje je ena prednostnih nalog SLS. Evropa je vedno bila nosilka kulture, napredka, znanja in humanizma. V SLS smo prepričani, da so posamezne nacionalne in skupna evropska kultura primerjalna prednost Evrope v kontekstu globalizacije. Zato se zavzemamo za takšno krepitev evropskih družb, v katerih se družine, lokalne skupnosti, civilna združenja, regije in narodi svobodno razvijajo in kulturno-civilizacijsko napredujejo.

Poseben poudarek posvečamo osebni odgovornosti državljanov, socialni pravičnosti in kreativnem ravnotežju med komercialnimi in neprofitnimi pobudami. Zavzemamo se za krepitev pozitivne in povezujoče evropske identitete, ki je predpogoj za dinamično EU. Ta skupna identiteta pa lahko temelji

samo na strpnosti do socialnih, kulturnih in duhovnih razlik v uniji.

Prizadevamo si tudi za popularizacijo telesne kulture oziroma športa, za kakovostno in vsebinsko bogato športno vzgojo kot nujni sestavni del vsakega vzgojno-izobraževalnega procesa ter za promocijo športa in zdravega načina življenja. Zavzemamo se za to, da športna vzgoja postane še pomembnejši dejavnik v celotnem vzgojno-izobraževalnem procesu od vrtca pa do zaključka formalnega šolanja ter da se športu namenjen čas v šolanju ne bi zmanjševal in s tem zapostavljal pomemben vidik otrokovega in mladostnikovega zorenja. SLS podpira prizadevanja, da bi postala športna rekreacija pomemben del življenja ljudi vseh starostnih obdobj. Ukvarjanje s športom preprečuje številne bolezni in izboljšuje kakovost življenja vseh generacij. Zato podpiramo izgradnjo primerne infrastrukture in športne programe za ljudi različnih starostnih obdobj.

Čas je, da sooblikujemo aktivno in odgovorno družbo.

Družina je nezamenljiva, temeljna institucija sodobne evropske družbe, kjer so medčloveški odnosi oblikovani na osnovi ljubezni, medsebojnega spoštovanja, empatije in solidarnosti

V SLS smo prepričani, da 16. člen Splošne deklaracije o človekovih pravicah pravilno obravnava družino kot naravno in osnovno skupino človeške družbe, ki je upravičena do zaščite družbe in države. Evropska družina je bila temelj evropskega gospodarskega in intelektualnega razvoja, kakovosti bivanja in humanizma v preteklosti in mora to ostati tudi danes. Je osnovni element enkratnosti in kakovosti Evrope v sodobnem svetu. V SLS verjamemo, da bo to ostala tudi v prihodnosti. Uspešne in povezane družine, oprte na evropsko tradicijo, so močan element za pozitiven demografski razvoj vseh evropskih družb.

Smo za pozitivno diskriminacijo družine tako v moralnem kot materialnem smislu. Zakonodaja mora biti zato za

družine spodbujevalna in ne omejevalna. Predvsem mladim družinam je treba zagotoviti ugodnejše možnosti za reševanje stanovanjske problematike, kar je eden od osnovnih pogojev za skupno družinsko življenje. Država mora spodbujati družinsko življenje tudi skozi davčno politiko in v obliki materialnih spodbud, ki jih razumemo kot ukrepe družinske politike, neodvisne od socialnega položaja posameznika. Posamezniku družina predstavlja pomembno skupnost, v kateri posamezne generacije sodelujejo med seboj ter si pomagajo. Kakovostnejše življenje v urejeni večgeneracijski družini posamezniku zagotavlja najbolj naravno vzgojo in učenje za strpnejše medsebojne odnose in pripravo za poznejše uveljavljanje v družbi. Večgeneracijske družine so dober način iskanja sožitja med generacijami.

Odločno se zavzemamo za kakovostno in učinkovito otroško varstvo. Urejeno mora biti tako, da posamezni materi in očetu omogoča aktivno poklicno udejstvovanje. Otrokom je treba omogočiti različne oblike

otroškega varstva v skladu z njihovimi potrebami in pričakovanjem njihovih staršev. Smo za enakovredno obravnavo vseh otrok, tako otrok, ki svoja prva leta prebivajo v družini, kot tistih, ki imajo urejeno varstvo v javnih ali zasebnih ustanovah.

Ženske in moški morajo imeti enake možnosti za izobraževanje, poklicno delovanje in družbeno udejstvovanje in napredovanje. Partnerski odnos v družbi in družini omogoča tudi, da očetje prevzamejo bolj aktivno vlogo v družini. Enakopravnost žensk in moških razumemo kot partnerstvo, sodelovanje, v katerem moški in ženske prepoznajo prednosti drug drugega. Trudili se bomo za odpravljanje omejitev, ki ženski zaradi njene edinstvene vloge matere ovirajo poklicni razvoj ali aktivnejše sodelovanje v družbenem življenju, predvsem politiki. Prizadevamo si za priznavanje doprinosa družbi, ki ga opravijo matere, ovrednotenje dela v družini in ukrepe, ki bodo omogočili usklajevanje družinskega in poklicnega življenja staršev, vključno z ukrepi fleksibilnega zaposlovanja. Verjamemo, da enakopravna zastopanost žensk in moških v politiki ter na vodilnih mestih v družbi

zagotavlja sprejemanje bolj celovitih in kakovostnih rešitev.

Mladim bomo pomagali pri čim hitrejšem reševanju stanovanjskega problema s ponudbo subvencioniranih najemnih stanovanj. Poleg stanovanjskih skladov kot javnih institucij bomo podpirali ustanavljanje zasebnih nepremičninskih skladov za povečanje ponudbe na trgu stanovanj in s tem bolj dostopna stanovanja. Podpiramo stanovanjsko politiko, ki vsem mladim družinam zagotavlja prednostni dostop do prvega stanovanja. Javnih finančnih sredstev za ukrepe družinske politike ne razumemo kot socialne pomoči ljudem v stiski, ampak kot najbolj donosno in nujno vlaganje v razvoj in obstoj vsake družbe.

Soočanje z izzivom starajočega se prebivalstva mora postati ena od družbenih prednostnih nalog. Eden od ustreznih načinov reševanja te problematike je tudi dopolnilno izobraževanje delovne sile na različnih poklicnih ravneh z različnimi potrebami po znanju. Tudi povišanje starostne meje za upokožitev je ena od možnih rešitev, prav tako pa razne

spodbude za ohranjanje aktivnosti ostarelih državljanov v okvirih delovnih procesov. V bolj reguliranih in bolj preglednih družbah z boljšo finančno infrastrukturo je možno ustanoviti zasebne pokojninske sklade, kot dopolnilo k javnim, obenem pa jasno definirati nujne prispevke in jih promovirati z ugodnimi davčnimi spodbudami.

Nujno je treba tudi povečati skladnost poklicnega in družinskega življenja. Ob jasnem spoštovanju pomena družine in vzgoje otrok se morajo družinam prijazne politike osredotočiti na ukrepe in instrumente, ki imajo dokazane pozitivne učinke na

demografske trende, kot npr. razpoložljivost otroškega varstva in pomoč družini v prvih letih po rojstvu otroka.

Prizadevamo si za varstvo in dostojen ter čim bolj samostojen razvoj tistih posameznikov, ki so zaradi bolezni ali kakšnih drugih okoliščin prikrajšani v svojem osebnem in poklicnem razvoju ali potrebujejo stalno nego in skrb. Omogočiti jim je treba prilagojeno izobraževanje in poklicno udejstvovanje ter integracijo v družbo. Želimo ustvarjati odprto družbo, ki bo znala sprejemati osebe s posebnimi potrebami in invalide kot enakopravne člane naše družbe.

Čas je, da prepoznamo dodano vrednost znanja.

Raziskave in inovacije neposredno prispevajo k blaginji države ter dobrobiti njenih državljanov in družbe!

V SLS menimo, da na znanju temelječa družba predstavlja visoko razvito družbeno okolje, ki v največji meri spoštuje človekovo osebnost in enkratnost ter njemu in njegovi

družini zagotavlja materialno blagostanje in socialno varnost. Na znanju temelječa družba zahteva ustvarjanje novih znanj, učinkovit prenos znanja tako v gospodarsko sfero kot na mlajše generacije ob polnem spoštovanju intelektualne lastnine in razvoj zadostnih in dovolj kakovostnih človeških virov, ki bodo produktivno ustvarjali na novih in boljših delovnih mestih. Zavedamo se,

da je za doseg teh ciljev treba vzpostaviti nacionalni sistem vzajemno sodelujočih in dopolnjujočih se institucij: univerz, inštitutov, tehnoloških parkov in razvojnih oddelkov v gospodarstvu. Med temi institucijami je treba postaviti jasno delitev dela, ki edina omogoča kakovostno delovanje in medsebojno dopolnjevanje.

Visokošolsko izobraževanje je ključno področje. Samo s primernim razvojem politike na tem področju lahko oblikujemo na znanju temelječe gospodarstvo in dosežemo svetovno konkurenčnost. Zato je nujno nenehno izboljševati in razvijati visokošolsko in raziskovalno politiko. Prepričani smo, da mora med gospodarstvom in visokošolskim izobraževanjem obstajati dinamično partnerstvo, prav tako pa tudi med znanstvenimi raziskavami in visokošolskim izobraževanjem. Odlični razvojni oddelki v

gospodarskih družbah so pomembni tako za konkurenčnost kot za ustvarjanje visoko kakovostnih in produktivnih delovnih mest. Nastanek in razvoj takih oddelkov bomo podpirali s finančnimi spodbudami za prehajanje usposobljenih raziskovalcev iz akademske sfere v gospodarstvo. Vlaganje gospodarskih subjektov v raziskovanje in razvoj bomo davčno razbremenili.

V družbi, ki temelji na znanju in v kateri je znanje najbolj pomembno proizvodno sredstvo, je dosledna zaščita intelektualne lastnine nujna. Samo zaščiteno znanje ima svojo pošteno tržno vrednost, s katero poganja razvojno spiralo. V SLS se zavzemamo ne samo za dosledno zaščito intelektualne lastnine, temveč tudi za to, da je ta zaščita administrativno enostavna in učinkovita, zato podpiramo zamisel o patentu EU.

Čas je, da od države zahtevamo najboljši servis.

SLS se zavzema za prožno in prijazno javno upravo, zato je treba pospešiti projekte optimizacije, deregulacije

in debirokratizacije javne uprave ter obenem pospešiti informatizacijo družbe

Slovenija je preobremenjena s stroški delovanja države, ki bi jih bilo bolj smotrno investirati v produktivnejše namene, kot sta znanost in razvoj. Poenostaviti in skrajšati je treba postopke javne uprave in omogočiti še hitrejšo možnost ustanovitve podjetja.

V SLS se zavzemamo za vzpostavitev takšnega sistema zakonodaje in nadzora, ki bo onemogočal klientelizem in korupcijo v gospodarstvu, javni upravi in na drugih področjih. Klientelizem in korupcija kot vplivna spremljevalca obdobja tranzicije negativno vplivata na gospodarski razvoj in celotno družbeno življenje v Sloveniji. Tudi danes pomenita eno največjih groženj dolgoročno stabilnemu in uspešnemu razvoju Slovenije, saj zaradi njunih učinkov številne razvojne možnosti Slovenije ostajajo neizkoriščene.

Sodna veja oblasti je najbolj potrebna strukturnih reform in modernizacije. V vseh evropskih in svetovnih primerjavah na tem področju najbolj zaostajamo za razvitimi državami. Na eni strani jo bremeni izjemna neučinkovitost, po drugi strani pa tudi vsebinsko nizka kakovost delovanja.

Vse preveč je primerov procesualnih nepravilnosti in pomanjkljivosti, pa tudi izjemno veliko primerov zaradi neučinkovitosti preprosto zastara. Vladavina prava je v naši državi na zelo nizki ravni, pogosto tudi zaradi nekakovostnega kadrovanja. Slovenija tudi na evropski ravni izgubi zelo veliko primerov zaradi premalo kakovostnega sojenja na nacionalni ravni.

Treba bo zmanjšati razdrobljenost in nepovezanost delovanja državnih organov, zmanjšati število uradov in agencij v javnem sektorju ter smiselno združiti ministrstva in njihove skupne službe tam, kjer je to koristno. Cilj je vzpostavitev vitke državne uprave, vendar ne v škodo kakovosti njenih storitev in učinkovitosti. Za povečanje njene učinkovitosti je treba smiselno uporabiti podobna orodja za izboljšanje, kot jih uporablja razvita industrija že več desetletij in jih uporabljajo odlične organizacije javnega sektorja v EU. Smo proti pavšalnemu zniževanju plač in lahkotnemu odpuščanju delovne sile, saj to preprečuje razvoj družbe, preobremenjuje preostali aktivni del prebivalstva in povzroča naraščanje revščine, obenem pa slabi

kakovost in motiviranost zaposlenih. Da do tega ne bi prihajalo, je treba ozdraviti gospodarstvo oziroma bistveno izboljšati pogoje za njegov razcvet! Zavzemamo se za vladavino prava in pravičnosti na področju ekonomije, in v družbenih dejavnosti, kot so zdravstvo, šolstvo, socialno skrbstvo in druge javne službe. Česar človek ne more doseči sam, naj se v skladu z načelom subsidiarnosti prenese na višjo raven: lokalno skupnost, državo in EU. SLS je zagovornica načela subsidiarnosti. Izhajamo iz prepričanja, da je bila vzpostavitev lokalne samouprave v obliki občin ena pomembnejših odločitev, ki je vodenje lokalnih skupnosti prenesla na ljudi, ki tam živijo, in tako prispevala k bolj enakomernemu razvoju Slovenije, predvsem k razvoju osnovne infrastrukture v najbolj nerazvitih območjih Slovenije. Kljub dosedanjim uspehom pa so zaradi slabega delovanja regionalnih razvojnih institucij razlike med razvitostjo posameznih regij še vedno prevelike.

V SLS si bomo tudi v prihodnje prizadevali za zmanjševanje razlik med posameznimi slovenskimi regijami in spodbujala njihov pospešen razvoj. Razvojna strategija

države mora omogočiti vsem prebivalcem Slovenije možnosti za kakovostno bivanje in gospodarski razvoj, kar je možno le ob premišljenem upoštevanju vseh primerjalnih prednosti in razvojnega potenciala regij. Če tega strateškega znanja ni dovolj doma, ga je treba povabiti iz tistih okolij, kjer so že dokazali, da znajo uspešno spodbujati razvoj. Prevelike regionalne razlike so politično nevzdržne in se jih da s strateškim pristopom bistveno zmanjšati. Zato bomo podpirali razvoj regionalnih razvojnih institucij kot nosilcev in spodbujevalcev strateškega znanja in napredka v posameznih regijah. Prav tako si bomo prizadevali za krepitev temeljne infrastrukture in mobilnosti v vseh regijah.

SLS je aktivno sodelovala pri razvoju lokalne samouprave in s svojimi številnimi župani omogočila bolj enakomeren razvoj Slovenije. V SLS si bomo tudi v prihodnje prizadevali za krepitev položaja lokalne samouprave v sistemu izvrševanja oblasti, za povečanje demokracije in predstavniške demokracije ter za zagotavljanje njene učinkovitosti. Še naprej bomo podpirali

napore za čimprejšnje dokončanje vzpostavljanja pokrajin kot druge ravni lokalne samouprave. Ta bo omogočila dodatno funkcionalno decentralizacijo države, hitrejši razvoj celotne družbe in večjo blaginjo vseh državljanov.

V SLS se zavedamo, da je uspešen razvoj slovenskih mest izjemnega pomena za gospodarski, tehnološki in kulturni napredek vse države in za zagotavljanje njene svetovne konkurenčnosti. Zavedamo se, da je za uspešen razvoj mest potrebna koncentracija gospodarskih družb, raziskovalnih in izobraževalnih zavodov ter kulturnih institucij nacionalnega in regionalnega pomena in njihovo medsebojno sodelovanje. S tem se ustvarja inovativno okolje, ki je predpogoj za uspešen prehod v družbo znanja. SLS bo tako v mestih kot tudi drugje podpirala nastajanje inovativnih okolij.

V SLS vemo, da nujna koncentracija ljudi in dejavnosti na sorazmerno majhnem prostoru na nekaterih področjih zmanjšuje kakovost bivanja v tem prostoru, zato bomo temu problemu posvetili vso pozornost.

Potrebujemo kakovostno urbanistično načrtovanje, ki strateško načrtuje dejavnosti po prostoru tako, da povečuje delovno uspešnost in hkrati omogoča kakovostno bivanje. To zahteva tudi učinkovit prometni režim in mestni ter primestni javni prevoz.

Prihodnost Slovenije je predvsem odvisna od sposobnosti dejanskega uvida izvršne oblasti v najpomembnejše potrebe državljanov, aktiviranja njihovih dejanskih potencialov in kakovosti razreševanja družbenih problemov.

Politične stranke so nepogrešljiva institucija predstavniške demokracije

Igrajo ključno vlogo v predstavljanju splošnih, posebnih in razpršenih interesov ljudi, zagotavljajo odgovornost vladnih in upravljavskih institucij, povezujejo ljudi v politične procese in promovirajo demokratične ideale. Da bi SLS lahko služila tem ciljem, se zavzema za dosledno spoštovanje notranje demokracije, odgovornost vodstva članstvu in s svojo notranjo strukturo in organiziranostjo spodbuja notranjo demokratično razpravo,

ki vodi do čim bolj konsenzualnih stališč. SLS se bo kot stranka, zgrajena na demokratičnih načelih, zavzemala za strokovno utemeljene politične odločitve. V sodobnem, kompleksnem svetu lahko uspešno delujejo le tiste stranke, ki svoje odločitve utemeljujejo na visoko kakovostnih strokovnih podlagah, saj te najbolje zagotavljajo trajnost izbranih rešitev.

SLS želi delovati kot sodobna politična organizacija, upoštevajoč najvišje strokovne standarde, in na ta način izboljševati kakovost bivanja državljanov v Sloveniji. S tem se bo dvigala politična kultura pri nas, politično sodelovanje med različnimi političnimi strankami bo uspešnejše, v slovenski družbi pa bomo s tem okrepli kakovost odločanja in družbeno povezanost.

Čas je, da sistemsko poskrbimo za večjo konkurenčnost in produktivnost.

Slovenija ni dovolj konkurenčna država! V SLS se zavzemamo za celovit in trajnosten pristop k zviševanju konkurenčnosti Slovenije, ki lahko vodi k višji blaginji državljanov!

Konkurenčnost neke države je odvisna od tega, kako uspešno skupaj z zasebnim sektorjem upravlja s celoto svojih sposobnosti za doseg blaginje ali višje

dodane vrednosti izdelkov in storitev. Raven konkurenčnosti je povezana s kakovostjo delovanja institucij, politik in ostalih dejavnikov, ki določajo stopnjo produktivnosti neke države. Ko govorimo o konkurenčnosti neke države, moramo upoštevati učinkovitost upravljanja njene izvršne oblasti. Ta je učinkovita, če se minimalno, le tam, kjer je to nujno, vključuje v poslovne procese in dejavnosti. Ustvarjati pa mora odlične pogoje za konkurenčnost podjetij. Vlada

mora zagotoviti makroekonomske in družbene razmere, ki so predvidljive in zato minimalizirajo zunanja tveganja za podjetja. Obenem mora biti prožna pri prilagajanju svoje gospodarske politike spremenjenemu mednarodnemu ekonomskemu okolju. Vzpostaviti mora takšen družbeni okvir, ki bo spodbujal poštenost, enakopravnost in pravičnost ter obenem zagotavljal varnost državljanom.

Slovenija lahko postane konkurenčnejša država, vendar mora dosledno upoštevati t. i. zlata pravila konkurenčnosti:

- Oblikovati mora stabilno in predvidljivo pravno ter administrativno okolje.
- Zagotoviti mora hitrost, razvidnost in odgovornost uradništva, ter olajšati poslovanje.
- Nenehno mora vlagati v razvoj in ohranjanje infrastrukture, tako ekonomske kot družbene (socialne).
- Okrepiti mora srednji sloj, ki je ključen za ustvarjanje blaginje in dolgoročne stabilnosti.
- Razviti je treba več zasebnih malih in srednje-velikih podjetij, ki so pomembna za dinamično gospodarstvo.
- Ohraniti je treba uravnoteženo razmerje med plačami, produktivnostjo in davki.

- Razvijati je treba lokalni trg s spodbujanjem varčevanja in domačih investicij.
- Uravnotežiti je treba agresivnost mednarodnih trgov s privlačnostjo dejavnosti z dodano vrednostjo.
- Prednosti globalizacije je treba uskladiti z nujnostjo potrebe po ohranitvi družbene kohezivnosti in vrednostnega sistema.
- Ob znakih uspešne konkurenčnosti je treba ljudem vedno povrniti za njihov trud v obliki občutno višje blaginje za vse.

Na seznamih konkurenčnosti je Slovenija daleč pod svojimi zmožnostmi in zaskrbljujoče nizko. Neučinkovitost gospodarstva, primanjkljaj v javnih financah in premalo tujih naložb so glavni vzroki za takšno stanje. Možnost za izboljšanje je predvsem v odločnem izvajanju strukturnih reform iz nacionalnega reformnega programa, med katerimi izstopata zdravstvena in pokojninska. Pomembna je tudi optimizacija javnega sektorja in izboljšave poslovnega okolja. Slovenija je preveč zadolžena, zato si bomo prizadevali za takšne strukturne reforme, ki bodo spodbujale povečanje dodane vrednosti v našem gospodarstvu, zvišanje konkurenčnosti in s tem krepitev ekonomske

moči za hitrejša odplačevanja dolgov. Zadolženost države se mora dolgoročno zmanjšati bistveno pod mastrichtska merila. Javni dolg mora ostati pod deležem javne porabe v BDP. Izvršilna oblast mora redno spremljati dogajanja na finančnem trgu, dosledno reprogramirati dolgove ter zmanjševati stroške zadolževanja.

Načrtna ekonomska politika mora voditi k stabilnim javnim financam. Sedanje generacije morajo oblikovati temelje uspešnega in stabilnega gospodarstva za prihodnje rodove. Zato moramo ohranjati kakovost javnih financ. Slovenija, ki je odvisna od izvoza, potrebuje stabilno kupno moč evropskega trga. Prizadevamo si za ekonomsko in monetarno unijo in strogo izpolnjevanje konvergenčnih meril v skladu z Maastrichtsko pogodbo. Na področju javnih financ si bomo prizadevali za prehod iz kulture trošenja v kulturo naložb.

Ključna izhodišča SLS na področju davčnega sistema so: zmanjšanje neposrednega davčnega bremena prebivalstva in gospodarstva ob hkratnem zmanjšanju deleža javne porabe v BDP, prestrukturiranje

davčnega sistema ter poudarjena obdavčitev faktorjev, ki škodujejo zdravju ljudi in okolju. Visoki davki dušijo gospodarsko kreativnost in razvoj, zato se zavzemamo za nizke toda preišljeno strukturirane davčne obremenitve. Na področju obdavčitve dela ostaja naše osnovno izhodišče razbremenitev najšibkejšega sloja prebivalstva. Država mora iz obdavčitve izvzeti tisti del plače oz. dohodkov, ki pomeni minimum preživetja. Zadruga in socialna podjetja si zaslužijo posebno davčno obravnavo.

Privatizacijo je treba izvajati pospešeno, vendar zelo transparentno. Zasebno lastništvo je pomemben spodbujevalec naložb in ustvarja podlago za visoko kakovostna delovna mesta ter prihodke in dobičke zaposlenih. Država je dolžna zaščititi zasebno lastnino. Hkrati mora poskrbeti, da bo v jasno določenih strateških delih javne in zasebne infrastrukture obdržala kontrolni delež. To je pomembno predvsem zaradi centralizacijskih teženj mnogih tujih vlagateljev, ki bi lahko naše strateške dele gospodarstva spreminjale v podružnice brez kakršnega koli vpliva slovenske vlade na strateške odločitve in nadzor. Kadarkoli

koncentracija ekonomske moči – monopol – deluje proti načelu konkurence, ima to negativno posledico na kakovost ponudbe ter škodi delovanju trga, zato mora država uresničevati takšne ukrepe, ki preprečujejo morebitno koncentracijo moči na monopolen način.

Podpiramo zlato fiskalno pravilo. Vendar je to šele nujni pogoj za uspešnejše

gospodarjenje. Za svobodno gospodarsko pobudo, ki je osnova uspešnega in donosnega gospodarstva, je tudi nujno vzpostaviti ustrezen odnos med delom BDP, ki je namenjen javni porabi, in tistim, ki ostaja gospodarstvu. Delež BDP, ki ga za svoje delovanje porabi država, je sedaj v Sloveniji bistveno previsok. Prizadevali si bomo, da se ta delež postopoma zniža na gospodarsko spodbudno in zato sprejemljivo raven.

Čas je, da preventivno naredimo več za zdravje in dobro počutje.

Zdravje mora postati v Sloveniji splošna vrednota in temeljna človekova pravica ter odgovornost!

Razvoj sodobne družbe pomembno vpliva na zdravje ljudi ter na njihov odnos do zdravstva. Država ima pomembno vlogo pri preprečevanju in obvladovanju zdravstvenih problemov, zato mora poskrbeti za izobraževanje in informiranje ljudi ter vzpostaviti zdravstveni sistem, ki je sposoben odgovarjati na nove izzive. Za zdravje vsakega posameznika je enako

pomembna tudi osebna odgovornost vsakogar, da skrbi za svoje zdravje. Učinkovit zdravstveni sistem mora biti uravnotežen z ekonomskimi možnostmi, pri čemer je treba iskati stalno ravnotežje med potrebami in željami prebivalstva ter razpoložljivimi finančnimi viri, med obsegom zdravstvenih storitev ter učinkovitostjo zdravstvenega sistema. Zaposlenim v zdravstveni dejavnosti je treba zagotoviti evropsko primerljive delovne pogoje ter jim omogočiti možnosti osebnega in poklicnega razvoja.

Pri vzpostavljanju učinkovitega in uspešnega zdravstvenega sistema moramo izkoristiti naše znanje, izkušnje iz EU in sveta ter poiskati sprejemljive rešitve, ki bodo v skladu z interesi največjega dela prebivalstva. Kratkoročno ne bo možno zadostiti vsem potrebam in željam, zato bo nujno treba oblikovati prednostne naloge, ki se lahko oblikujejo le ob tesnem sodelovanju stroke in civilne družbe.

Za SLS niso sprejemljive spremembe zdravstvenega sistema, ki temeljijo le na finančni učinkovitosti brez sočasnega doseganja uspešnosti – doseganja boljšega zdravja prebivalstva. Izboljšati in urediti je treba upravljanje s človeškimi, materialnimi in finančnimi viri v zdravstvu. Zdravstvo potrebuje strokovno usposobljeno zdravstveno osebje ter kakovosten in izobražen menedžment z ustreznimi pooblastili.

V SLS si prizadevamo, da bi postala športna rekreacija pomemben del življenja ljudi vseh starostnih obdobj. Zavedamo se, da je danes, ko je vse manj fizičnega dela, prav

ukvarjanje s športom primerna protiutež sedečemu načinu življenja, ki slabi predvsem srčno-žilni sistem, slabša splošno počutje in vodi v številne bolezni sodobnega človeka. Zaradi tega bomo podpirali izgradnjo primerne infrastrukture in športne programe za ljudi različnih starostnih obdobj. Posebno skrb želimo nameniti tudi podpori množičnih športnih prireditev.

Vsem prebivalcem v Sloveniji je treba zagotoviti enako dostopnost do enako kakovostnih zdravstvenih storitev. Za to je odgovorna država z vzpostavitvijo mreže ter kriterijev, ki bodo dovoljevali in omogočali sprotno prilagajanje demografskim in ostalim spremembam. Učinkovit zdravstveni sistem mora biti uravnotežen z ekonomskimi možnostmi, pri čemer je treba iskati stalno ravnotežje med potrebami in željami prebivalstva ter razpoložljivimi finančnimi viri, med obsegom zdravstvenih storitev ter učinkovitostjo zdravstvenega sistema. Pri vzpostavljanju učinkovitega in uspešnega zdravstvenega sistema moramo izkoristiti naše znanje, izkušnje iz EU in sveta ter poiskati dogovorne rešitve, ki bodo v skladu

z interesi največjega dela prebivalstva. Tudi tu kratkoročno ne bo možno zadostiti vsem potrebam in željam, zato bo nujno treba

oblikovati prednostne naloge, ki se lahko oblikujejo le ob tesnem sodelovanju stroke in civilne družbe.

Čas je, da zagotovimo večjo socialno varnost za vse, zlasti najbolj ranljive.

Za SLS pomeni uspešna socialna politika medčloveško solidarnost, pomoč šibkim in kakovostno življenje vseh generacij!

V socialni politiki sta za SLS pomembni dve načeli: pomoč tistim, ki jo potrebujejo, ter vzdržnost socialnega sistema, da bo tudi naslednjim generacijam zagotovljena socialna varnost. Socialna občutljivost ima v SLS tradicijo, saj smo stranka, ki se zavzema za odgovorno družbo. Odgovornost posameznika do sebe in družbe, socialna pravičnost in solidarnost – predvsem s šibkimi – so za SLS visoko cenjene vrednote.

V SLS delujemo v smeri vzpostavljanja socialne mreže, ki bo zagotovila dostopnost do socialnih storitev vsakomur, ki je

do njih upravičen. Na podlagi našega svetovnega nazora in spoštovanja človeka smo prepričani, da mora imeti vsak človek možnost, da se razvija v skladu s svojimi sposobnostmi. V družbi, ki vzpostavi socialno mrežo za vsakega posameznika, ustvarjamo okolje, ki ščiti človekovo dostojanstvo, še posebej takrat, ko si človek sam ne more več pomagati.

V SLS se zavedamo, da ne glede na precejšnjo solidarnost in prizadevanja v družbi še vedno obstajajo ogrožene skupine prebivalstva, za katere je treba nesebično poskrbeti. Posameznik je sicer za svoj razvoj in zagotovitev osnovnega življenjskega standarda v prvi vrsti odgovoren sam. Ne glede na to pa določene skupine tega niso sposobne. V teh primerih morajo pristojne

državne institucije problematiko reševati s svojimi mehanizmi, obenem pa preprečevati zlorabe. Socialni transferji in javna sredstva naj bodo namenjeni tistim, ki to pomoč dejansko potrebujejo in ki iz upravičenih razlogov niso sposobni poskrbeti zase oz. svoje družine.

V SLS si prizadevamo za kakovostno, dejavno, prijetno in dostojno preživljanje starosti. Starejšim ljudem želimo omogočiti bivanje v domačem okolju tako dolgo, dokler si to želijo in zmorejo. Podpiramo ustanavljanje in delovanje medgeneracijskih društev, dnevnih centrov in podobnih oblik skrbstva za starejše. Zavzemamo se za aktivno vključevanje ostarelih v družbo, saj s svojimi izkušnjami in modrostjo lahko še veliko prispevajo k blaginji države. Zavzemamo se za spodbujanje družin in posameznikov, ki se odločajo za solidarnostno pomoč starejšim na njihovem domu. V SLS bomo v sodelovanju z nevladnimi organizacijami spodbujali prostovoljstvo.

V SLS delujemo proti preprekam v zakonih in v miselnosti ljudi v odnosu do oseb s posebnimi potrebami in invalidov, zato se zavzemamo za ukrepe, ki jim omogočajo čim večjo samostojnost in neodvisnost. Podpiramo razvoj in napredek kakovostnega invalidskega varstva, ki bo na ravni najvišjih standardov razvitih držav v EU. Naš cilj je doseči celovito vključenost oseb s posebnimi potrebami in invalidov v družbeno življenje.

Ohranitev socialne varnosti kot pomembne razsežnosti evropske kakovosti življenja sedanjih in prihodnjih generacij je eden izmed pomembnih ciljev SLS. Naša socialna politika temelji na medgeneracijskem sožitju in medčloveški solidarnosti, socialni sistem pa mora biti trajnostno naravnano, da bo socialno varnost zagotavljal tudi prihajajočim generacijam. V Sloveniji se soočamo tudi z revščino, ki jo zmoremo in moramo odpraviti! Za učinkovito uresničevanje teh ciljev pa je najprej treba zagotoviti uspešen gospodarski razvoj.

Čas je, da vpeljemo lasten model kroženja znanj, kompetenc in ljudi.

V SLS podpiramo pozitivno mobilnost, kroženje delovne sile in znanja, kar dodatno izboljšuje konkurenčnost Slovenije!

Človeška mobilnost znotraj EU in imigracija iz držav, ki niso članice EU, narašča. Ima tako pozitivne kot tudi negativne posledice, če nanjo nismo pripravljeni. Mobilnost predvsem visokokvalificiranih oseb zagotavlja izmenjavo izkušenj in dobrih praks. Takšna mobilnost je obogatila Evropo in Slovenijo v preteklosti in ni razloga, da bi se tem spodbudam odrekli v prihodnosti. V SLS se zavzemamo, da je ta mobilnost uravnotežena in da ne prehaja v »beg možganov«. Ker spodbujamo pozitivno mobilnost, se v SLS zavzemamo za štipendiranje naših najboljših študentov, da dokončajo študij in raziskujejo na najuglednejših univerzah in drugih institucijah v tujini. Njihovo oplemeniteno znanje in izkušnje lahko nato predstavljajo pomembno gospodarsko

in razvojno prednost. Slovenija je bila v preteklih desetletjih izpostavljena močnim imigracijskim in emigracijskim tokovom. Zaradi svoje majhnosti ni zmožna sprejemati beguncev v večjem številu. V SLS si bomo prizadevali, da se vsem imigrantom, ki bi si to želeli, omogoči kakovostno integracijo v slovensko družbo. Kot majhen narod si moramo aktivno prizadevati za ohranjanje osnovnih družbenih značilnosti naše kulture in slovenskega jezika. Od vseh imigrantov pričakujemo integracijo v okolje, za katerega so se prostovoljno odločili, in spoštovanje navad in običajev tega prostora.

V SLS podpiramo krepitev vsakršnega povezovanja slovenskih zamejcev, izseljencev in zdomcev z Republiko Slovenijo ter vsa prizadevanja za ohranjanje njihove slovenske identitete, jezika in kulture. V SLS se zavzemamo za dosledno uveljavljanje načela, po katerem so Slovenci v zamejstvu in po svetu enakovreden del enotnega slovenskega naroda, Republika

Slovenija pa je njihova matična domovina ter hkrati zaščitnica avtohtonih slovenskih narodnih skupnosti v vseh štirih sosednjih državah. Slovenija si kot majhna država ne more privoščiti sprejema prevelikega števila beguncev. SLS je prepričana, da je

treba odpraviti vzroke, zaradi katerih ljudje zapustijo svoje domove in se podajo v svet s ciljem poiskati boljše življenje. Seveda mora beguncem država pomagati, ti pa morajo spoštovati državno zakonodajo.

Čas je, da pospešimo razvoj regij in zmanjšamo vse večje razlike med njimi.

V SLS se zavzemamo za povezovanje in sodelovanje v Sloveniji in EU na socialnem, teritorialnem in gospodarskem področju. Za socialno kohezijo je pomembno, da se uravnotežijo in odpravijo prevelike ter konfliktne razlike v slovenski družbi in Evropi! Hitrejši in uspešnejši razvoj regij je naša obveznost!

Konfliktne družbene razlike pogosto izvirajo iz dolgotrajne brezposelnosti. Konfliktna družbena razmerja te narave lahko preprečimo z oblikovanjem ugodnega gospodarskega okolja, v katerem bodo podjetja razvijala gospodarsko upravičena,

boljša delovna mesta, in s prilagoditvijo izobraževanja trgu dela. Naš cilj mora biti, da so vsi mladi, ki so uspešno zaključili izobraževanje ali usposabljanje, iskani in cenjeni na trgu dela. Zaradi hitrega tehnološkega razvoja se hitreje kot nekoč spreminjajo znanja in spretnosti, ki zagotavljajo zaposljivost. To lahko vodi do dolgotrajne brezposelnosti. Pretežno starejšim posameznikom, ki se znajdejo v takšni situaciji, mora družba ponuditi možnost prekvalifikacije ali dokvalifikacije.

Optimalen gospodarski razvoj vseh slovenskih regij bomo zagotovili s strateško načrtovanimi spodbudami in

projekti na osnovi kakovostnih analiz. Razvojni regionalni centri imajo izredno pomembno vlogo pri hitrejšem razvoju regij. Ker v preteklosti niso bili dovolj uspešni, bomo njihov koncept bistveno izboljšali, modernizirali, tako da bodo dejansko gonilna sila regionalnega razvoja. Regijam bomo tako omogočili, da razvijajo predvsem svoje primerjalne prednosti. S tem lahko dosežemo medregijsko gospodarsko povezan, sinergičen in zato konkurenčen slovenski gospodarski prostor. Nesprejemljivo velike razlike v razvitosti in življenjskem standardu med posameznimi slovenskimi regijami, ki sedaj obstajajo, se bodo tako zmanjšale na sprejemljivo raven. Svoje konkurenčne prednosti moramo razvijati tako znotraj Slovenije kot tudi v odnosu do EU. Prednost slovenskega gospodarstva so predvsem relativno majhna podjetja, ki so zato sposobna, da se hitro odzivajo na spremembe na trgu in v tehnologiji ter kakovostna delovna sila. Perspektivna prizadevanja teh podjetij bomo podprli s prilagoditvijo izobraževalnega sistema njihovim potrebam in s spodbudami za hitrejši pretok novih znanj v gospodarstvo.

V SLS smo že od nekdaj zagovorniki načela subsidiarnosti. Izhajamo iz prepričanja, da je bila vzpostavitev lokalne samouprave v obliki občin ena pomembnejših odločitev, ki je vodenje lokalnih skupnosti prenesla na ljudi, ki tam živijo, in tako prispevala k bolj enakomernemu razvoju Slovenije, predvsem k razvoju osnovne infrastrukture v najbolj nerazvitih območjih Slovenije. Kljub dosedanjim uspehom občin pa so zaradi prevelike centralizacije razlike med razvitostjo posameznih regij še vedno prevelike. V SLS si bomo tudi v prihodnje z ukrepi in politikami na različnih področjih prizadevali za zmanjševanje razlik med posameznimi slovenskimi regijami in zagovarjala enakomeren oziroma skladen regionalni razvoj. Dolžnost države je, da s skladnim razvojem omogoči vsem prebivalcem Slovenije možnosti za kakovostno bivanje in gospodarski razvoj. Prevelike regionalne razlike so krivične do državljanek in državljanov, ki živijo v manj razvitih regijah.

Čas je, da udeležimo suvereno in bolj odločno zunanjo politiko.

Slovenija mora prek svojih predstavnikov in pristojnih ustanov, v skladu z ustavo in zakoni, brezpogojno ščititi vse svoje ozemlje, kopno in morje, ter blaginjo svojih državljanek in državljanov!

V SLS se zavzemamo za aktivno zunanjo politiko povsod, kjer je to v našem nacionalnem in gospodarskem interesu. Zunanja politika mora temeljiti na ohranjanju slovenske nacionalne identitete in hkrati odprtosti v svet. Izhaja naj iz realne mednarodne politične, gospodarske in varnostne situacije v Evropi in svetu ter vrednot, ki so temeljne za razvoj slovenskega naroda in slovenske države. Med vrednotami sta bistveni varnost in blaginja Slovenije in njenih državljanov.

V SLS poudarjamo, da je treba posebno pozornost posvetiti krepitvi gospodarske diplomacije in podpore slovenskemu gospodarstvu. Pospešen gospodarski razvoj

Slovenije je namreč možen le v razmerah trajnega miru in stabilnosti v Evropi in svetu. Uspešna zunanja politika pomembno prispeva k hitrejšemu razvoju slovenskega gospodarstva in promocije Slovenije v svetu. V SLS si zato prizadevamo za okrepljeno vsestransko politično in gospodarsko sodelovanje Slovenije z razvitimi in hitro razvijajočimi državami (ZDA, Japonska, Rusija, Kitajska, Brazilija, Indija).

V SLS smo prepričani, da je potrebna aktivnejša zunanja politika do vseh sosednjih držav. Ta se mora izražati v skrbi za ohranjanje in gospodarski razvoj naših manjšin, ki jih moramo obenem vključevati v enoten slovenski intelektualni, kulturni in gospodarski prostor. V SLS si bomo aktivno prizadevali za urejena mejna vprašanja s Hrvaško, Madžarsko, Avstrijo in Italijo.

V SLS odločno podpiramo boj proti mednarodnemu terorizmu, trgovini z mamili in vsem drugim oblikam mednarodnega

kriminala. V svetovnih mednarodnih odnosih in povezavah naj Slovenija ohranja tradicionalna prijateljstva in dobre odnose, obenem pa še razširi krog partnerjev.

V EU si bomo prizadevali za uveljavitev tistih interesov, ki zadevajo najširši krog prebivalcev Slovenije. V SLS kot polnopravni člani EPP podpiramo skupno evropsko varnostno in zunanjo politiko in se zavzemamo za to, da bodo z njo zavarovani tudi nacionalni interesi Slovenije. Kot sredozemska država v EU mora Slovenija intenzivno sodelovati tudi z drugimi sredozemskimi državami. V SLS podpiramo dejavno in odgovorno sodelovanje Slovenije v EU in zvezi NATO. Priložnosti in prednosti Slovenije v obeh zvezah vidimo predvsem v tem, da EU in NATO delujeta v okviru enakih duhovnih in kulturnih vrednot. Članstvo

v EU pomeni biti del najbolj razvitega gospodarskega območja na svetu, prinaša številne možnosti za tuje investicije v Sloveniji in naše investicije v tujini, predvsem na območju EU in zagotavlja tudi nova delovna mesta. Članstvo v EU je za Slovenijo velik izziv in izjemna razvojna priložnost, ki se je ne sme zapraviti. V SLS se tudi aktivno zavzemamo za kakovostno uporabo evropskih razvojnih sredstev za uresničitev ključnih slovenskih strateških razvojnih ciljev s posebnim poudarkom na uspešnem in pospešenem razvoju vseh slovenskih regij ter s tem tudi slovenskega podeželja.

V SLS podpiramo razvoj slovenske vojske, ki bo prispevala h graditvi in ohranjanju miru ter mednarodne varnosti, k strateški varnosti regije, dialogu in sodelovanju z mednarodnimi silami.

Čas je, da poglobimo etični dialog skozi široko in odprto družbeno razpravo.

V SLS postavljamo in bomo vedno postavljali v ospredje dobrobit človeka v vsej njegovi enkratnosti in na tej osnovi ocenjevali etičnost vseh dejanj!

Hiter razvoj znanosti, tehnologije in medicine odpira mnoga nova etična vprašanja v sodobni družbi. V SLS se kot stranka, ki dosledno gradi na spoštovanju človeka, njegovih pravic in svoboščin, aktivno

udeležujemo te razprave. Pri tem izhajamo iz svojih vrednot. V konfliktu med etiko in sebičnimi interesi različnih deležnikov bomo vedno dajali prednost etičnosti. Zavedamo se, da o oceni etičnosti ali neetičnosti kakšnega postopka odloča tudi idejna ali kulturna opredeljenost konkretnega posameznika. Zato podpiramo široko

in odprto družbeno razpravo o etičnih vprašanjih in si prizadevamo za čim širši družbeni konsenz na osnovi evropske tradicije in kulture. Nedokončana družbena tranzicija tudi odpira razna etična vprašanja. Prizadevali si bomo za njihovo razrešitev na evropski način, ob polnem spoštovanju človeka, njegove enkratnosti in pravic.

II. del: V KAKŠNI EVROPSKI UNIJI IN SVETU SI ŽELIMO ŽIVETI

EU – unija vrednot

Koncept nacionalne države se je razvijal in ohranil kot vrednota skozi zgodovino do današnjega časa, ko velja za zgled politične organizacije družbe. Evropska povezanost je predpogoj za reševanje nekaterih temeljnih problemov, s katerimi se soočajo države članice EU, in kot takšna predstavlja bistven napredek v zgodovini našega kontinenta

Skozi stoletja so se evropska ljudstva razvila v raznolike in samozavestne narode. Ohranili so skupno kulturno dediščino, ki temelji na antični ter judovsko-krščanski etični in kulturni tradiciji. To je tudi osnova za promocijo trajnih vrednot, ki so značilnost evropskih družb: mir, svoboda, demokracija, enakopravnost moških in žensk, vladavina prava, strpnost in zasebna lastnina, temelječa na družbeno odgovornem tržnem gospodarstvu.

Slovenija v globalizirani Evropi in svetu

V SLS se zavedamo, da članstvo v EU Slovenijo načelno ščiti pred največjimi izzivi in nevarnostmi globalizacije, vendar moramo biti na njih vseeno pozorni in pripravljeni. Svoje interese moramo braniti tako v Evropi kot tudi doma

Zmaga nad totalitarizmi, povezovanje in preprečitev vojne v Evropi so imeli za posledico pomembne razvojne premike in globalizacijo po celem svetu. Ta nosi s sabo priložnosti, izzive in nevarnosti. Skupaj s svojimi partnerji v EU si mora Slovenija prizadevati za pospešen tehnološki razvoj, prilagoditve na hitre spremembe na trgu dela in stabilno monetarno politiko. Tako bomo kos svetovnim izzivom, obenem pa bomo izrabili priložnosti, ki nam jih ponuja globalizacija. Zavedamo se, da je Slovenija premajhen dejavnik v globaliziranem svetu, da bi lahko sama branila svoje gospodarske interese in kakovost bivanja. To si lahko zagotovimo le znotraj EU in v tesnem

sodelovanju z njenimi članicami. V evropskih okvirih si zato predvsem prizadevamo za dvig kakovosti na vseh področjih.

Učinkovita EU temelji na avtonomnem upravljanju lokalnih in regionalnih oblasti in na identiteti ter vlogi nacionalnih držav. Če želimo okrepiti evropsko gospodarstvo in privlačnost Evrope ter uveljaviti Evropo kot ključno svetovno akterko, potrebujemo boljšo koordinacijo in učinkovitejšo povezanost nacionalnih gospodarskih in finančnih politik.

Ekonomska in monetarna unija

Evro se je utrdil kot evropska in naša valuta, zato podpiramo ukrepe držav članic in EU za povečanje javnega in tržnega zaupanja v stabilnost te skupne denarne enote

Podpiramo tudi napore Evropske centralne banke, seveda v okviru njenih pravnih in finančnih kompetenc, za krepitev stabilnosti evropskega finančnega sistema kot celote.

Pretirani javni dolgovi prelagajo nevzdržna bremena na prihodnje generacije, zato so nesprejemljivi. Naše politike morajo vedno ostati skladne s družbeno odgovornim tržnim gospodarstvom in trajnostnimi ekonomskimi cilji. Zato podpiramo zlato fiskalno pravilo. Spodbujamo takšno reformo evropskega gospodarstva, da bodo družbeno-ekonomska stabilnost, družbena blaginja in napredek zagotovljeni. Zato podpiramo uvedbo ukrepov, ki spreminjajo neučinkovite sisteme socialne varnosti in regulativo trgov delovne sile tako, da spodbujajo ohranjanje zaposlenosti in rast.

V SLS poudarjamo potrebo po reformi svetovnih bančnih in finančnih sistemov. Banke se morajo vrniti k svojim osnovnim nalogam, ki so predvsem servisiranje realnega gospodarstva, spodbujanje podjetništva in ekonomskega razvoja. Banke morajo biti spodbujevalec gospodarske rasti in novih delovnih mest. Strukturni skladi EU morajo služiti svojemu izvirnemu namenu, to je izboljšanju konkurenčnosti manj razvitih regij.

EU v službi svojih državljanov

EU se lahko še bistveno izboljša in sicer tako, da postane unija, odprta v svet, da krepi človeške pravice in pluralno demokracijo po vsem svetu

Zavezana mora ostati miru in trajnostnosti ter dejavno sodelovati pri globalnem upravljanju v okviru ključnih mednarodnih institucij in organizacij. Boljša EU pomeni tudi unijo, ki je bolj rahločutna do potreb in skrbi svojih državljanov in se nanje učinkovito odziva. Pri tem dosledno izhaja iz načela subsidiarnosti in krepi stopnjo notranje demokratičnosti.

¹Tekst je nastal na osnovi in je usklajen z odgovarjajočim programom EPP

SLS se vrača
v parlament

Slovenija ni
samo Ljubljana

Zagovarjamo
zdravo kmečko
pamet

 Varno.
 Gospodarno.
 Lokalno.

Brez SLS ni desnosredinske vlade

Višja dodana vrednost
za višje povprečne
plače

Konkretna politika
v službi ljudi

Brez
nepotrebnih
domačih nalog

Vrnimo ukradene
kmečke pokojnine

Pametne vasi za
pridne ljudi

SLS je edini pravi
branik kmetijstva in
podeželja

Sproščena in odprta
družba – sožitje
generacij

Ugodnejša kmetijska nafta

Dela na cesti le ponoči in izven sezone

www.sls.si

Dober gospodar

Znižajmo DDV na
predkrizno raven

Prepoved
proizvodnje
halal hrane

Odpravimo 1000 birokratskih neumnosti

Brez novih
ilegalnih
migrantov

Socialni transferji le tistim, ki
dokažejo znanje slovenskega jezika

Vrnimo pokojnine na
80% povprečne plače

Brez prehitevanja tovornjakov

Smo za preklic sankcij z Rusijo

Ločimo javno in
zasebno zdravstvo
– nič več čakanja v
vrstah

Nobenih novih davkov

Najmanj 100 novih poštних poslovalnic
na podeželju

Državna kmetijska
zemljišča kmetom

Jasne vrednote
in trdna stališča

Ukinjamo drobni tisk v
zavarovalniških pogodbah

Nočemo nepremičninskega davka

Čas je, da vpeljemo lasten model kroženja znanj, kompetenc in ljudi.

Čas je, da zagotovimo večjo socialno varnost za vse, zlasti najbolj ranljive.

Čas je, da pospešimo razvoj regij in zmanjšamo vse večje razlike med njimi.

Čas je, da udejanjimo suvereno in bolj odločno zunanjo politiko.

Čas je, da poglobimo etični dialog skozi široko in odprto družbeno razpravo.

The logo features the number '30' in a bold, green, sans-serif font. The zero is stylized with a white circle inside it. To the right of the '0', the word 'let' is written in a green, cursive script font. The entire logo is set against a white rectangular background that is tilted slightly to the right.

30 let

Čas je, da sooblikujemo
aktivno in odgovorno družbo.

Čas je, da prepoznamo
dodano vrednost znanja.

Čas je, da zahtevamo od
države najboljši servis.

Čas je, da sistemsko poskrbimo
za večjo konkurenčnost in
produktivnost.

Čas je, da preventivno
naredimo več za zdravje
in dobro počutje.

SLS

Slovenska ljudska stranka

Pr(a)va izbira

ODPRAVIMO

1000 NEUMNOSTI.

YouTube f t i r

www.sls.si

30
let